

Doba bronzová

Bronze Age

Bronzezeit

BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

Masarykovo náměstí, parc. č. 81. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu záchranného výzkumu na stavbě víceúčelového objektu (viz kapitoly Eneolit, Doba železná, Doba římská, podrobněji Středověk a novověk) byla v severní části parcely (základové pasy a sonda 7) zachycena výrazná kulturní vrstva o mocnosti místy 80 cm, kultury lužických popelnicových polí. Prozkoumáno bylo více než 30 objektů a kúlových jamek. Mezi nálezy se vyskytly zlomky zmotěrek, brousky, keramika lužické, slezské i platěnické fáze KLPP (obr. 1). Potvrdila se tak existence rozsáhlého sídliště z období BD–HC na území dnešního centra Boskovic, zjištěného při záchranném výzkumu A. Štrofa v roce 1999 (Dostál, Štrof 2001).

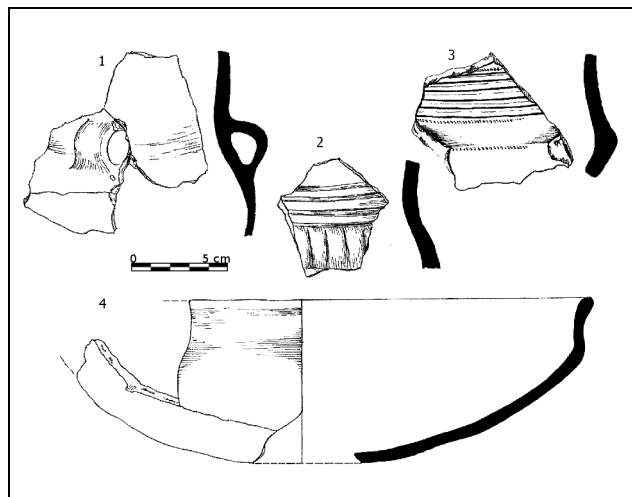
Zuzana Pančíková

Literatura

Dostál, P., Štrof, A. 2001: Průzkumné práce a archeologický výzkum na Masarykově náměstí v Boskovicích. *Ve službách archeologie* II, 25–36.

Resumé

Boskovice (Bez. Blansko), Masaryk Platz, Parz. Nr. 81. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 1: Boskovice, Masarykovo náměstí, parc. č. 81. Výběr keramiky KLPP. *Abb. 1: Boskovice, Masaryk Platz, Parz. Nr. 81. Materialauswahl.*

BRANIŠOVICE (OKR. BRNO-VEKOV)

„Na záhumencích“. ÚK. Sídliště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

V listopadu a prosinci roku 2008 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum ve východním úseku polní tratě „Na záhumencích“ v souvislosti s budováním obslužných komunikací a inženýrských sítí pro plánovanou zástavbu rodinnými domy. Dotčený prostor ve tvaru lichoběžníku leží na severozápadním okraji obce, na mírném jihovýchodním svahu, který se zvedá po pravé straně Olbramovického potoka. Lokalitu, situovanou v nadmořské výšce 192–195 m, vymezuje na severovýchodě silnice do Olbramovic, na jihovýchodě stávající intravilán a na severozápadě i jihozápadě nezpevněné polní cesty. Její přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000 list 34-12-07 určena body o souřadnicích 203:86, 208:80, 218:88 a 210:104 mm od Z:J s. č.

Liniové výkopy pro inženýrské sítě (dešťovou i splaškovou kanalizaci a vodovod) narušily celkem 27 sídlištních objektů, z nichž větší část na základě získaného materiálu patří únětické kultuře. Zachycen byl i jeden soudobý kostrový hrob, který sice byl viditelně asi nedlouho po uložení pohřbu druhotně otevřen (obr. 2), přesto však obsahoval vedle nepoškozené keramické nádoby také jednu bronzovou a jednu zlatou vlasovou ozdabu. Navzdory značné zlomkovitosti vyzvednutých lidských pozůstatků, jež však byly až na lebku a pánevní kosti relativně dobře zachované, je možné konstatovat, že pohřbeným byl pravděpodobně muž střední tělesné konstituce vysoký asi 165 cm a zeměřelý ve věku 40 až 45 let (věková kategorie *maturus* I).

Zatím nedokážeme rozhodnout, zda nově objevený sídlištní a pohřební areál únětické kultury souvisí s bodovými příznaky zaznamenanými pomocí letecké prospekce zhruba 500 m jihozápadně (Branišovice II: Kovárník 1999, 414), každopádně rozšiřuje nápadnou koncentraci nálezů ze starší doby bronzové v katastrálním území obce (srov. Podborský, Vildomec 1972, 154).

Zdeněk Čížmář, Jiří Kala, Michal Přichystal

Literatura

Kovárník, J. 1999: 15 let letecké archeologie na Moravě (a v bývalém Československu) 1983–1998. *Přehled výzkumů* 40 (1997–1998), 406–419.

Obr. 2: Branišovice. Druhotně otevřený hrob. Abb. 2: Branišovice. Sekundär geöffnete Grab.

Podborský, V., Vildomec, V. 1972: *Pravěk Znojemska*. Brno: Musejní spolek v Brně – Jihomoravské muzeum ve Znojmě.

Resumé

Branišovice (Bez. Brno-venkov). „Na záhumenicích“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

BRNO (K. Ú. HORNÍ HERŠPICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Ulice Kšírova. KSPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V srpnu roku 2008 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum v jihovýchodní části katastrálního území Horních Heršpic v souvislosti s výstavbou skladového areálu zdravotnického materiálu a techniky firmy S.A.B. Impex, s. r. o. Dotčený přibližně obdélníkový pozemek se nachází na východní straně jižního úseku ulice Kšírova, naproti komplexu firmy Hortim International, s. r. o., a je vymezen na severu střediskem firmy Carrier Transicold ČR, s. r. o., respektive nově vybudovanou asfaltovou obslužnou komunikací, na východě provozovnou firmy KOALA elektronik, s. r. o., a na jihu velkoobchodním skladem firmy Vonekl, s. r. o. Popsané místo leží v nadmořské výšce okolo 197 m, na temeni plo-

chého návrší nepatrně vystupujícího nad inundační terén na pravém břehu řeky Svratky asi 2,5 km severně od jejího soutoku s řekou Svitavou. Archeologické objekty byly zachyceny jen v jihovýchodním rohu staveniště, kde došlo k odstranění fluvialních sedimentů, respektive kulturní vrstvy až na podloží návějí würmské spraše či sprašové hlíny. Přesná poloha výzkumu je na mapě ZM ČR 1:10 000 list 24-34-10 určena souřadnicemi 171:378, 171:377, 173:378 a 173:379 mm od Z:J s. č.

Vedle mocné, ale nálezově poměrně chudé pravěké až protohistorické kulturní vrstvy bylo prozkoumáno celkem 10 sídlištních objektů, které představují východní okraj známé polykulturní lokality (Čižmář, Geislerová 2006, 155–158; Čižmář, Geislerová, Unger 2000, 132; Čižmářová, Geislerová 1990, 89; Čižmářová, Horáková 1990). Získaný nepočtený keramický materiál umožňuje datovat 4 z nich do podolské fáze kultury středodunajských popelnicových polí, další 2 do širšího rozmezí od kultury středodunajských popelnicových polí po horákovskou kulturu.

Michal Přichystal

Literatura

Čižmář, M., Geislerová, K. (eds.) 2006: *Výzkumy – Ausgrabungen 1999–2004*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Čižmář, M., Geislerová, K., Unger, J. (eds.) 2000: *Výzkumy – Ausgrabungen 1993–1998*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Čižmářová, J., Geislerová, K. 1990: Záchranný výzkum v Brně-Horních Heršpicích (okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 1987, 89–90.

Čižmářová, J., Horáková, P. 1990: Rettungsgrabung der latènezeitlichen Siedlung in Brno-Horní Heršpice (Bez. Brno-město), *Přehled výzkumů* 1987, 44.

Resumé

Brno (Kataster Horní Heršpice, Bez. Brno-město). Kšírova Str. Mitteldonauländischen Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

BUCHLOVICE (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Holý kopec“. Hradisko. Popelnicová pole. Zjišťovací výzkum.

Na hradisku lužické kultury na „Holém kopci“ u Buchlovic (Nekvasil 1990, zde poslední shrnutí) pokračovala v červenci 2008 zjišťovací sondáž. Ta byla vyvolána devastací plochy hradiska detektoráři s cílem alespoň částečně zachytit stopy osídlení na hradisku. Výzkum navázal na sondy z předchozího roku v jihozápadní části hradiska zvané „Rynek“. Omezil se pouze na rozšíření sond č. VIII z roku 2007. Jednalo se o řez o délce 560 cm a šířce 100 cm později rozšířený na západní straně do podoby písmene L o délce 300 cm. V sondě (obr. 3) se podařilo zachytit jednak pozůstatky pravděpodobně kameného závalu z hrubě opracovaných kamenů a stopy po mo-

Obr. 3: Buchlovice. Holý kopec. Pohled na část sondy s kamenným závalem a kulemi. Foto M. Vaškových. *Abb. 3: Buchlovice. Holý kopec. Blick auf Teil der Sonde mit einer Steinfüllung und den Pfothengruben. Foto M. Vaškových.*

hutných kulech (průměr 40–60 cm), které tvořily jednoduchou linii. V hloubce 60–80 cm byla zachycena mohutná kulturní vrstva, která obsahovala větší množství keramiky předběžně datované do pozdního období kultury lužických popelnicových polí. Souběžně se zjišťovacím výzkumem proběhl ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR v Brně, v. v. i. (O. Šedo) v dolní části hradiškového průzkumu pomocí hloubkového detektoru, který přinesl pouze ojedinělé, blíže nedatované nálezy železných předmětů a jejich zlomků.

Miroslav Vaškových

Literatura

Nekvasil, J. 1990: Hradiško lužické kultury na Holém kopci u Buchlovic. In: *Pravěké a slovanské osídlení Moravy*. Brno, 165–194.

Vaškových, M. 2008: Buchlovice (okr. Uh. Hradiště). *Přehled výzkumů* 49, 306–307.

Resumé

Buchlovice (Bez. Uh. Hradiště). Burgwall. Lausitzer Urnenfelderkultur, Hallstat. Feststellungsgrabung.

BYSTROČICE (OKR. OLMOUC)

„U Topolánků“. Věteřovská skupina. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranné archeologické výzkumy v Bystročicích byly zapříčiněny výstavbou rodinných domů. Série výzkumů probíhala od dubna až do počátku listopadu roku 2008. Lokalita se nachází na severovýchodním okraji obce Bystročice. Identifikace lokality na mapě ZM ČR (M 1:10 000) – číslo listu 24-24-03: Z:428–J:29; Z:452–J:39; Z:456–J:28; Z:428–J:16. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní (Z) a jižní (J) sekční čáry.

Před zahájením staveb domů bylo provedeno celkem 9 záchranných výzkumů a v 11 případech zde byl vykonán dohled s negativním výsledkem. Tyto záchranné výzkumy navázaly na výzkum Archeologického centra Olomouc z přelomu let 2007 a 2008, který předcházela výstavbě inženýrských sítí. Během výzkumů bylo prozkoumáno 98 sídlištních objektů z období eneolitu, věteřovské skupiny a kultury lužických popelnicových polí. Archeologický materiál získaný během výzkumů je ve stadiu laboratorního zpracování, proto v této chvíli není možné zjistit přesný počet objektů pocházejících z jednotlivých období. Dle předběžného zhodnocení movitého materiálu převažuje na této lokalitě osídlení z doby věteřovské skupiny. Ve dvou sídlištních objektech byly nalezeny kostrové pohřby.

Jakub Vrána, Filip Šrámek

Resumé

Bystročice (Bez. Olomouc). „U Topolánků“. Věteřov-Gruppe. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

ČERNÁ HORA (OKR. BLANSKO)

„Selkov“. Popelnicová pole. Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci záchranného archeologického výzkumu na stavbě inženýrských sítí na lokalitě „Selkov“ (viz kap. Neolit), byly v jednom objektu nalezeny nevýrazné zlomky keramiky náležící nejspíše době popelnicových polí. Na základě podobnosti zásypu, lze do stejného období pravděpodobně zařadit i další dvě prozkoumané jámy.

Marek Lečbych

Resumé

Černá Hora (Blansko district). „Selkov“. A settlement belonging most probably to the Urnfield culture was discovered by the salvage archaeological excavation.

DAMBOŘICE (OKR. HODONÍN)

„Kluče“. KSPP – velatická fáze. Sídliště. Záchranný výzkum.

Obec Dambořice se nachází v okrese Hodonín, v kraji Jihomoravském, ve vzdálenosti 35 km jihovýchodně od Brna a 15 km západně od Kyjova na svazích Ždánického lesa. Z užšího geomorfologického hlediska je zkoumaná lokalita součástí Dambořické vrchoviny tvořené převážně jílovci a pískovci ždánické jednotky vnějšího flyše. Poloha „Kluče“ je situována na mírném západním až jihozápadním svahu po levém břehu vodoteče Salajka severně od obce. Pozitivní archeologická situace byla identifikována v místech sprašového podloží překrytého mocnou vrstvou ornice. Na ZM ČR 1:10 000 list 24-43-24 ji vyznačuje bod 386/334 mm od Z/J s.č.

Při stavbě sond Moravských naftových dolů, a. s., se na již dříve známé lokalitě podařilo prozkoumat celkem čtyři zahloubené sídlištní objekty. Z výplně dvou z nich byl získán relativně početný soubor keramického materiálu, který tyto objekty řadí do velatické fáze kultury středodunajských popelnicových polí. Zbývající dva objekty nelze bezpečně chronologicky zařadit. Tím se tedy potvrdily poznatky o pravěkém osídlení získané předchozími záchrannými archeologickými výzkumy, které byly prováděny v minulých letech v nejbližším okolí zkoumané lokality (Geisler 1996; Berkovec 2002; Šmerda 2006).

Marek Lečbych

Literatura

- Berkovec, T. 2002:** Dambořice 2002, Spojovací produktovody Uh 57–SNS Dambořice A, č. akce 54/02, Rkp. nálezové zprávy, č.j. 249/02. Uloženo: Archiv nálezových zpráv, Ústav archeologické památkové péče, Brno, v. v. i.
- Geisler, M. 1996:** Dambořice, Sběrné naftové středisko Dambořice A, Rkp. nálezové zprávy, č.j. 58/96. Uloženo: Archiv nálezových zpráv, Ústav archeologické památkové péče, Brno, v. v. i.
- Šmerda, J. 2006:** Dambořice (okr. Hodonín). *Přehled výzkumů* 47, 138.

Resumé

Dambořice (Hodonín dist.). „Kluče“. The rescue archaeological excavation proved the settlement of the people of Velatice-phase of Middle Danubian Urnfields culture. Four features have been excavated.

DRAHANOVICE (OKR. OLMOUC)

„Pod horkou“. Mohylová kultura. Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsíci červenci 2008 byla provedena skrývka ornice na ploše určené k výstavbě rodinného domu manželů Trnkových v Drahanovicích, okr. Olomouc. Při prohlídce odhumusované plochy se podařilo identifikovat jeden pravěký objekt, který byl 21. 7. 2008 prozkoumán (obr. 4).

Obr. 4: Drahanovice. Pod horkou. Objekt 500. Mohylová kultura. Abb. 4: Drahanovice. Pod horkou. Objekt 500. Die Hügelgräberkultur.

Jednalo se o klasickou zásobní jámu se stěnami ubíhajícími do stran a s rovným dnem, kterou vyzvednutý materiál datuje do střední doby bronzové. Objekt s největší pravděpodobností souvisí se sídlištěm ze stejné doby, jehož stopy v podobě tří zásobních jam byly prozkoumány v roce 1998 při plynofikaci obce v poloze „Za zahradou“, která se nachází přes silnici SZ od místa tohoto výzkumu.

Miroslav Šmíd

Resumé

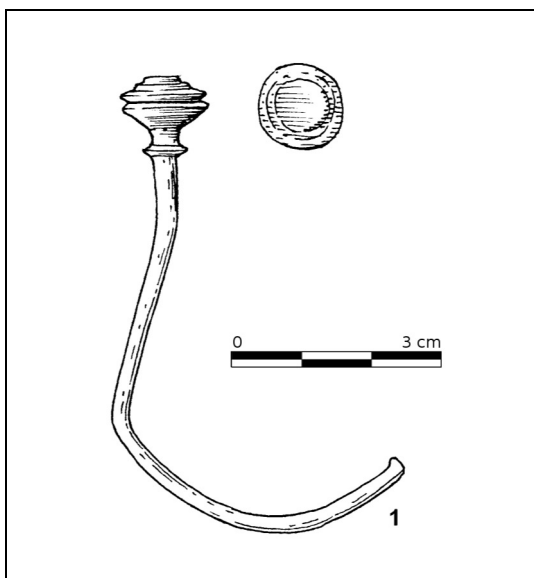
Drahanovice (Bez. Olomouc). „Pod horkou“. Die Hügelgräberkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

DYJÁKOVICE (OKR. ZNOJMO)

„Pod Kanálem“. Mladší doba bronzová. Sídliště (?). Povrchový sběr.

V roce 2007 byla na katastru obce Dyjákovice pomocí detektoru kovu zjištěna bronzová jehlice (obr. 5), kterou mohl autor zprávy prostudovat a zdokumentovat. Artefakt se nyní nachází v soukromé sbírce.

Jehlice se zkroucenou jehlou o maximálním rozměru 7 cm a průměru hlavice 1,4 cm náleží početné skupině jehlic „české“ profilace. Předkládaný exemplář má dvojkónickou hlavici se stupňovitou horní částí a nálevkovitou dolní částí. Pod hlavici je umístěno drobnější dvojkónické žebírko. Tato charakteristika řadí tento exemplář k jehlicím typu Mostkovice. Téměř identické jehlice pocházejí z Jiříkovic, Lulče či z lužického pohřebiště v Moravičanech. Nejstarší doklady tohoto typu jehlic pocházejí z přelomu mezi střední a mladší dobou bronzovou. Jejich výskyt vrcholí ve stejnojmenném stupni Mostkovice. Tyto jehlice často doprovázejí meče typu Riegsee a jsou přítomny i v depotech horizontu Drslavice a Přestavky. Nejmladší exemplář pochází z kontextu hrobu 26 z pohřebiště v Malé Bělé v Pojizeří, který tvárností keramického inventáře odpovídá již stupni HA2. Výskyt tohoto druhu jehlic tedy zahrnuje celý průběh mladší doby bronzové s výjimkou její nejmladší fáze a s vrcholem ve stupni HA1. Největší koncentrace těchto jehlic se nachází v lužické oblasti. Tento exemplář rozhojňuje nepo-

Obr. 5: Dyjákovice. Jehlice typu Mostkovice. *Abb. 5: Dyjákovice. Needle Mostkovice-type.*

četné doklady ze středodunajské oblasti (Říhovský 1979, 156n; Salaš 1993, 2005; Vokolek 2002).

Dokumentace materiálu byla podpořena B. Komoróczy (Archeologický ústav AV ČR Brno) v rámci grantového projektu GA ČR 1054. Kresba artefaktů: L. Dvořáková.

Miroslav Novák

Literatura

- Říhovský, J. 1979:** *Die Nadeln in Mähren und in Ostalpengebiet (von der mittleren Bronzezeit bis zur älteren Eisenzeit)*. PBF XIII, 5.
- Salaš, M. 1993:** Kultura středodunajských popelnicových polí. In: V. Podborský (ed.): *Pravěké dějiny Moravy*. Vlastivěda moravská 3. Brno, 286–301.
- Salaš, M. 2005:** *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku*. Brno.
- Vokolek, V. 2003:** *Pohřebiště lužické kultury ve východních Čechách I, II*. FAP 27, Praha.

Resumé

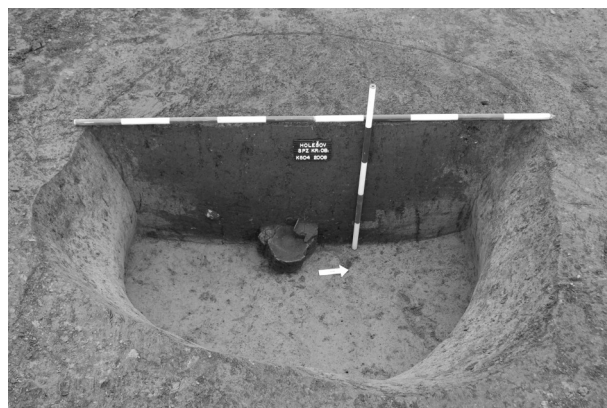
Dyjákovice (Znojmo district). „Pod kanálem“. Late bronze period. Settlement (?). Surface research.

A bronze needle of Mostkovice-type was found thanks to the surface research. The needle is dated to phase HA1.

HOLEŠOV (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Bývalé letiště, poloha „Na větráku“. ÚK. Sídliště, pohřebiště. Záchraný výzkum.

Počátkem měsíce října byly zahájeny zemní práce spojené se zasíťováním strategické průmyslové zóny Zlínského kraje na ploše bývalého letiště v Holešově. Při budování východní komunikace a s ní spojeného vnitřního kruhového objezdu byly zachyceny stopy osídlení kulturou

Obr. 6: Holešov. Na větráku. Objekt 504. Únětická kultura. *Abb. 6: Holešov. Na větráku. Objekt 504. Aunjetitzer Kultur.*

zvoncovitých pohárů, několik izolovaných objektů a jeden kostrový hrob kultury únětické. Obě sídliště se nacházejí v místech s pomístním názvem Na větráku; sídliště KZP se rozkládá v západní části východní komunikace, cca 200 m východně od vnitřního kruhového objezdu, osídlení z doby únětické kultury pak v jižní části plochy skryté pro kruhový objezd. Osídlení KZP se projevilo po odstranění ornice na úroveň podorniční vrstvy shluky drobných hrudek mazanice a ojedinělými střepy v šířce skrývky (20 m) v úseku asi 50 m. Po skrytí podorniční vrstvy na úroveň jílovitého podloží se však žádné objekty neobjevily.

V případě únětické kultury se jednalo o izolovanou skupinu devíti jam kruhového půdorysu (obr. 6), 13 chaoticky dislokovaných kúlových jamek a jeden kostrový hrob. Obě zmíněná sídliště jsou od pohřebiště nitranské kultury v poloze Zdražilovsko vzdálena 1–1,5 km směrem JVV.

Bývalé letiště, dnes strategická průmyslová zóna, poloha „Zdražilovsko“. ÚK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V měsíci prosinci 2008 byly zachyceny stopy pravěkého osídlení v poloze Zdražilovsko, a sice v trase budovaného vodovodu „západ“. Po odstranění podorniční vrstvy na úroveň jílovitého podloží byly identifikovány čtyři sídlištní objekty, datované materiálem do únětické kultury. Poloha s těmito nálezy se nachází pouhých 250 m severně od pohřebiště nitranské kultury.

Miroslav Šmíd

Resumé:

Holešov (Bez. Kroměříž). „Na větráku“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung und Grab. Rettungsgrabung. Holešov (Bez. Kroměříž). „Zdražilovsko“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Višňovce“. Věteřovská skupina, velatická kultura. Sídliště. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Od března do července a v listopadu 2008 proběhla 2. etapa výzkumu pod nově budovanou komunikací

RK55. Na sídlišti bylo prozkoumáno 2185 objektů (celkem 3635) LnK, MMK, KZP, věteřovské skupiny, velatické kultury, platěnické kultury, z pozdní doby římské a 60 hrobů na pohřebištích KZP, velatické kultury a ze střední doby hradištní. Lokalita leží na jižním svahu mírného návrší východně od Hulína, ohraničeného na severu říčkou Rusavou a na jihu potokem Žabínek. Lokalitu s nadmořskou výškou 193–198 m lze identifikovat v mapě MZ 1:10 000, list 25–31–08, v souřadnicích Z s.č.:J s.č.: 105 mm:245 mm, 203 mm:172 mm, 196 mm:220 mm.

Na ploše lokality bylo zkoumáno 12 jam (celkem 50) věteřovské skupiny. V jedné zásobní jámě byla identifikována keramika velatické kultury. Této kultuře náleží i malá skupina žárových hrobů na SV okraji lokality. Jde o mělké jamkové hroby s několika nádobami a žárovým pohřbem.

Marek Kalábek, Pavlína Kalábková, Jaroslav Peška

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž) „Višňovce“. Věteřov–Gruppe. Velatice Phase der mitteldonauländischen Urnenfelderkultur. Siedlung. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Hulín 1 „U Isidorka“. Nitranská kultura. Věteřovská skupina. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během stavebních prací na stavbě D1-0135 byly na západní a jižní straně lokality Hulín 1 odkryty a prozkoumány 134 objekty z různého období pravěku.

Lokalita se nachází na mírném návrší, ke kterému ze západu přiléhá inundace řeky Moravy. Z východní strany lokalitu vymezuje cesta Hulín–Přerov (viz Berkovec, Peška 2005; 2006).

Archeologické práce na lokalitě probíhaly už v letech 2004–2005 a během těchto dvou sezon předstihového výzkumu bylo zde prozkoumáno polykulturní sídliště a pohřebiště.

V měsíci červnu 2008 byl stavebními pracemi odkryt prostor na západní straně dříve zkoumané plochy, oddělené od ní potokem Hluboká. Archeologickým výzkumem se podařilo zachránit 100 objektů patřících do období laténu (identifikace na mapě – viz kapitola doba železná).

V měsíci září a říjnu byla zkoumána přeložka plynovodu, která se nacházela na jižní straně „starého“ výzkumu, v prostoru mezi silnicí Hulín–Přerov a potokem Hluboká.

V rýze plynovodu byly odkryty 34 sídlištní objekty, především zásobnicové jámy, které na základě předběžného zpracování lze zařadit do starší doby bronzové, a to nejpravděpodobněji do věteřovské skupiny. Stejně datujeme také nález dvou špatně dochovaných lidských kostr uložených ve skrčené poloze na dně sídlištního objektu. Pravděpodobně do nitranské kultury patří soubor 8 hrobových celků odkrytých v západní části výkopu. Zdá se, že rýhou byly porušeny celky většinou mělce zahloubené do podloží (ve dvou případech nezachycena hrobová

jáma), orientované S–J (2 celky), V–Z (2 celky) a SV–JZ (2 celky).

Antropologický materiál se dochoval ve velmi špatném stavu v sedmi hrobech. Lidské kostry byly uloženy ve skrčené poloze na boku.

Jenom ve třech hrobech byly nalezeny milodary. V jednom hrobě se našel malý džbánček zdobený otiskem šňůry, v dalším hrobě kostěné šídlo a pazourkový úštěp a v posledním hrobě kostěné korálky.

Hulín 4 „Vrbíčenské“. Starší doba bronzová (nitranská kultura?). KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběh stavby dálnice D1 bylo v prostoru mimoúrovňové křižovatky ležící na severovýchodní straně Hulína odkryto 86 objektů z různého období pravěku (viz kap. Eneolit).

Mezi nimi – v severní části lokality – byla objevena skupina cca 40 objektů, které s největší pravděpodobností lze datovat do období existence nitranské kultury. Z objektů byl vyzvednut nekvalitní soubor archeologických artefaktů, jako jsou zvířecí kosti, několik fragmentů kamených zrnůtek a většinou atypické keramické fragmenty nádob.

V jednom z objektů, ležících v centrální části výzkumu, bylo odkryto několik keramických fragmentů větší nádoby – amfory. Provedení vnější úpravy a dochovaný ornament dovolují datovat tuto keramiku do mladší, slezskoplatěnické fáze kultury lužických popelnicových poli. Zřejmě do stejného období patří i v nedalekém objektu nalezená bronzová jehlice.

Arkadiusz Tajer

Literatura

Berkovec, T., Peška, J. 2005: Hulín (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 46, 231.

Berkovec, T., Peška, J. 2006: Hulín (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 47, 127–128.

Resumé

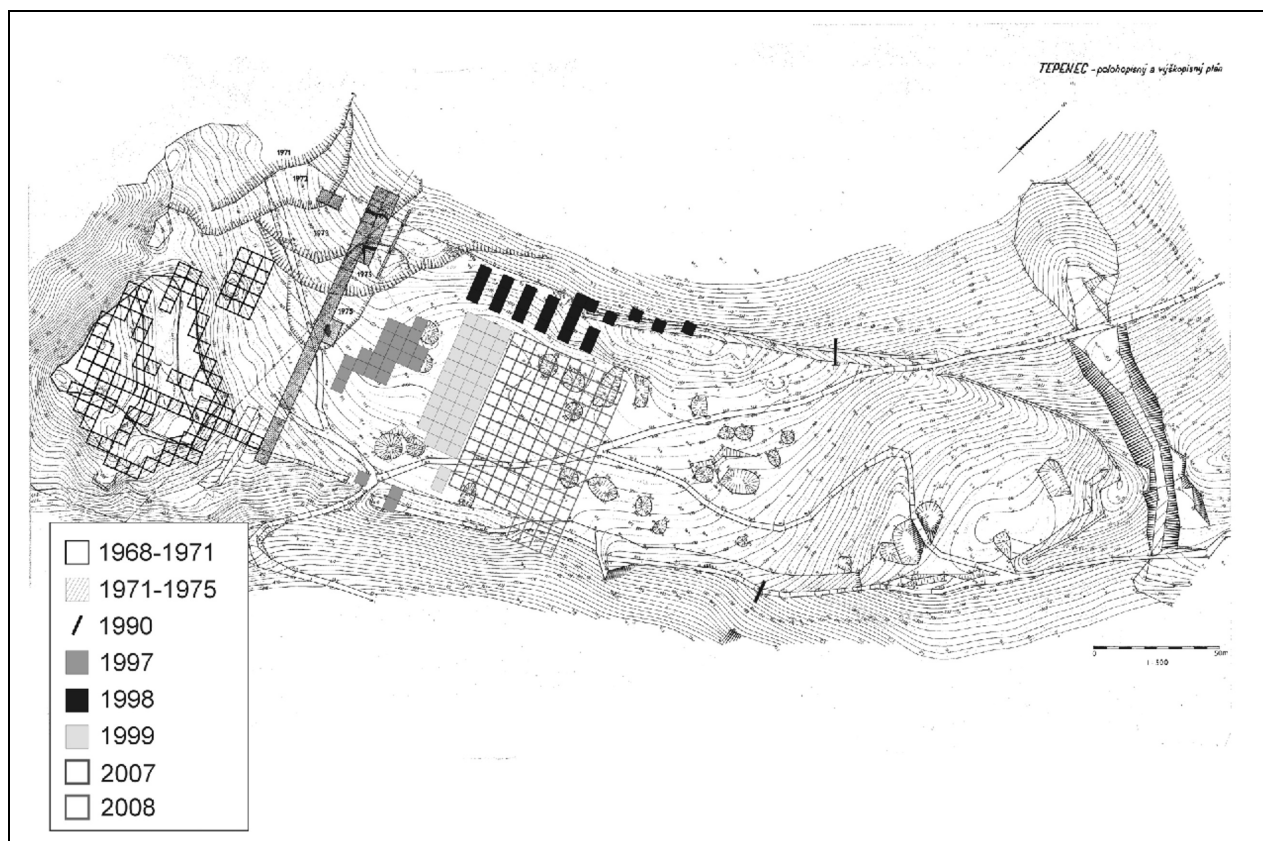
Hulín (Bez. Kroměříž). „U Isidorka“. Nitra Kultur. Ältere Bronzezeit. Gräberfeld. Siedlung. Rettungsgrabung. Hulín (Bez. Kroměříž). „Vrbíčenské“. Nitra Kultur. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

HULÍN (K. Ú. CHRÁŠTANY, OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Záhumení“. VS. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během archeologických dohledů na stavbě rychlostní komunikace R 55 Skalka–Hulín bylo objeveno u obce Chrástany větší množství sídlištních jam věteřovské skupiny.

Lokalita se nachází na mírném návrší západně od obce a je identifikována na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25–31–13, těmito koordináty: 186 mm od západní sekční čary (ZSČ) a 380 mm od jižní sekční čary (JSČ), 193 mm od ZSČ a 380 mm od JSČ, 202 mm od ZSČ a 353 mm

Obr. 7: Jívová-Tepenec. Plán lokality znázorňující postup archeologických výzkumů. *Fig. 7: Jívová-Tepenec. Plan of the site illustrating areas of archaeological excavation.*

od JSČ, 208 mm od ZSČ a 355 mm od JSČ, 210 mm od ZSČ a 350 mm od JSČ, 198 mm od ZSČ a 331 mm od JSČ, 197 mm od ZSČ a 335 mm od JSČ, 198 mm od ZSČ a 340 mm od JSČ. Od listopadu se zde podařilo prozkoumat 160 převážně zásobních jam, které lze na základě nalezeného keramického materiálu datovat do starší doby bronzové a věteřovské skupiny. Většinou se jednalo o kruhové zásobní jámy hruškovitého a trapézovitého řezu o průměru do 2 m a hloubky 1,5–2 m. Ve čtyřech zásobních jámách bylo nalezeno celkem šest lidských koster. Z toho čtyři dochovány celé uložené v anatomické poloze a zbývající dvě pouze ve fragmentech.

Výzkum bude pokračovat i v příštím roce 2009.

Martin Paulus

Resumé

Hulín (Kat. Chrášťany, Bez. Kroměříž). „Záhumení“. Věteřov–Gruppe. Siedlung. Rettungsgrabung.

JÍVOVÁ (OKR. OLOMOUČ)

„Tepenec“. KLPP–slezskoplatěnická fáze, pozdní doba bronzová. Hradisko. Záchranný výzkum.

V měsících červenec až září roku 2008 proběhla V. etapa záchranného archeologického výzkumu na loka-

litě Jívová-Tepenec, která byla vyvolána další fází rozšíření dobývacího prostoru Bělkovického kamenolomu (obr. 7).

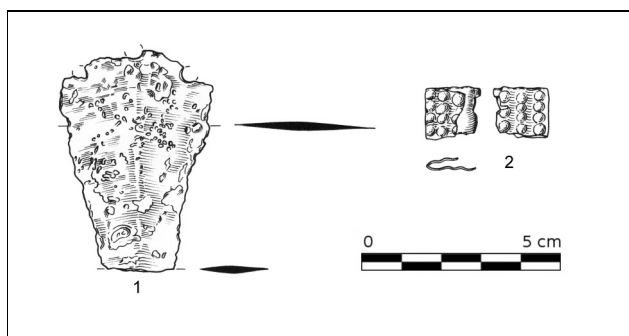
Během výzkumu bylo na ploše o velikosti 75 × 20 metrů nacházející se v prostoru předhradí středověkého hradu a hradiska KLPP prozkoumáno kulturní souvrství obsahující artefakty datované do pozdní doby bronzové–slezskoplatěnické fáze KLPP a vrcholného středověku a několik kůlových jamek a sídlištní jáma z pozdní doby bronzové. Množství keramiky pocházející z kulturního souvrství je poměrně značné, jde o několik stovek až tisíc kusů (viz kapitola Středověk).

Vendula Vránová

Resumé

Jívová-Tepenec (Olomouc district). The Late Bronze Age. The Middle Ages. Hillfort. Castle outer area. Rescue research.

During rescue archaeological research in Jívová-Tepenec cultural layers and a few sunken features were investigated with large number of archaeological material (especially pottery, daub, stone artifacts). Explored layers and features are dated back to the Silesian–Platěnice Culture and to the Middle Ages. A few postholes and one settlement pit are dated to the Silesian–Platěnice Culture.

Obr. 8: Kostelec na Hané (okr. Prostějov), „Trněnka“. Bronzové předměty (kresba: J. Molčíková). *Abb. 8: Kostelec na Hané (Bez. Prostějov), „Trněnka“. Die Bronzegegenstände.*

svorky, úchytu, průvlečky či jiné její funkční součástky. Stejně dobře by však mohlo jít o drobnou ozdobu či součást šperku. Podobné interpretace tohoto drobného nálezu jsou však ryze spekulativní; jedná se o náhodný nález z povrchového sběru a je tedy možné, že artefakty spolu ani časově nesouvisejí.

Aktuální povrchové prospekce a získaný materiál potvrdily, že „Trněnka“ byla v pravěku místem s podmínkami příhodnými k zakládání trvalejších sídlišť a nalezené předměty pak obohatily místní nálezový fond o informace z dosud méně poznané etapy doby bronzové.

Kovové předměty byly předány do sbírek Muzea Prostějovska v Prostějově, kde je nalezneme pod inventárními čísly 243 280 (dýčka) a 243 281 (vybíjený plech).

Miroslav Popelka

KOSTELEC NA HANÉ (OKR. PROSTĚJOV)

„Trněnka“. Starší doba bronzová – únětická kultura (?). Sídliště, bronzové předměty. Povrchový sběr.

V rámci projektu Dagmar Vachútové, zaměřeného na získání informací o sídlištních aktivitách z doby římské v širším prostoru Kostelce na Hané, byly v průběhu roku 2008 provedeny na místním katastru rozsáhlejší povrchové sběry. Při jedné z menších akcí byla v poloze „Trněnka“ nalezena menší kolekce sídlištní keramiky a mazanice z různých období pravěku. Mezi nekeramické, a tudíž „zajímavější“ předměty bezesporu patří torzo bronzové dýčky a vybíjeného bronzového plechu.

Území s archeologickými nálezy je situováno v prostoru východně od bývalé Hanákovy cihelny a pokračuje směrem na východ až k samotě zvané „Plachý mlýn“. Jedná se o zemědělsky využívané plochy rozložené vpravo od silnice vedoucí z Kostelce na Hané směrem k Čelechovicím na Hané. Na ZM ČR 1:10 000, list 24-24-02, místo jejich nálezu určuje bližší okolí bodu o souřadnicích 55 mm od Z s. č. a 147 mm od J s. č.

Dosavadní stav archeologického poznání této polokulturní lokality byl před nedávnem shrnutý v soupisové práci M. Šmída (Šmíd 2004, 77–78), který odtud uvádí nálezy náležející paleolitu, kultuře s moravskou malovanou keramikou, kultuře únětické, kultuře středodunajské mohylové, komplexu lužických popelnicových polí, době římské a době hradištní. V kontextu prezentovaných bronzových artefaktů jsou pro nás důležité zejména stopy osídlení ze starší doby bronzové. Tomuto osídlení však dosud náleží pouze ojedinělý fragment nádoby, snad džbánů zdobeného třásněmi, pocházející z povrchových sběrů P. Fojtíka, uložených ve sbírkách Muzea Prostějovska v Prostějově.

Torzo dýčky (obr. 8:1) má romboický průřez a postrádá jakoukoli výzdobu, je silně poškozeno, hrot ulomený, bity a týl těžce postihnuté korozí. Na základě triangulárního tvaru, tří otvorů pro nýty, obloukovitého týlu a menší velikosti můžeme dýku rámcově zařadit do starší doby bronzové (R BA1–2). Bronzový plíšek (obr. 8:2), který byl získán v bezprostřední blízkosti dýčky, je zdoben vybíjenými pukličkami, vždy po třech nebo čtyřech v jedné řadě. „Nálezové okolnosti“ evokují jeho přímé spojení s dýkou, a to například jako součást obalu zbraně nebo jako určitý druh

Literatura

Šmíd, M. 2004: Pravěké a raně historické osídlení katastru města Kostelec na Hané. Střední Morava (Vlastivědná revue) 19/2004, 58–99. Olomouc.

Resumé

Kostelec na Hané (Bez. Prostějov). „Trněnka“. Ältere Bronzezeit–Aunjetitzer Kultur?. Siedlungen, Bronzefunde. Oberflächensammlung.

KRNOV (OKR. BRUNTÁL)

„Schellenburg“. KLPP. Výšinné hradisko. Povrchové sběry.

Při průběžném sledování hradiště komplexu lužických popelnicových polí (dále jen KLPP) bylo oproti předchozímu období (srov. Bříza 2008; povrchové sběry autora z let 1997–2005, chybně uvedeno autorem 1979–2005) zjištěno dalších 12 nálezových poloh (celkem již 47), sledovány byly i předchozí (obr. 9). Nejčastějšími nálezy jsou opět fragmenty keramiky KLPP obdobného charakteru jako v předchozích sezonách (cca 350 ks), několik z nich lze časově řadit do středověku (obr. 10).

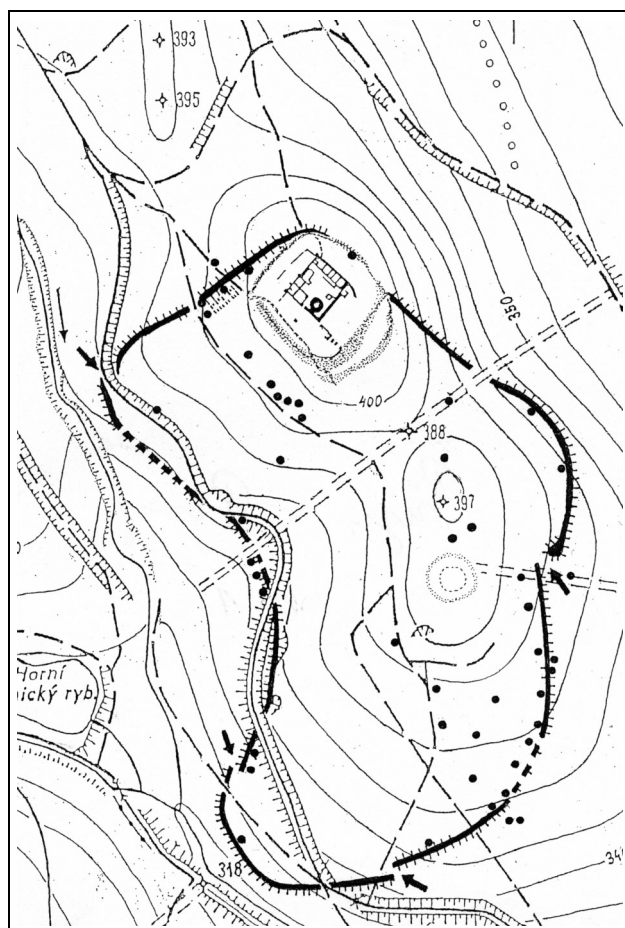
V jižní části hradiště byly ve vývratu nalezeny fragmenty nejméně tří zásobnic, průměr jejichž okraje se pohybuje okolo 1 m.

Nálezové polohy jsou zaznačeny na situačním plánu 1:5 000 (nejedná se o geodetické zaměření, pouze přibližný odhad několikerým krokováním od stávajících komunikací zaznamenaných v mapě). Přesnost je ovlivněna poměrně bujnou lesní vegetací. Zakreslení středověkého hradu a novověkého opevnění je převzato z monografie zabývající se problematikou hradů v českém Slezsku (Kouřil, Prix, Wihoda 2000).

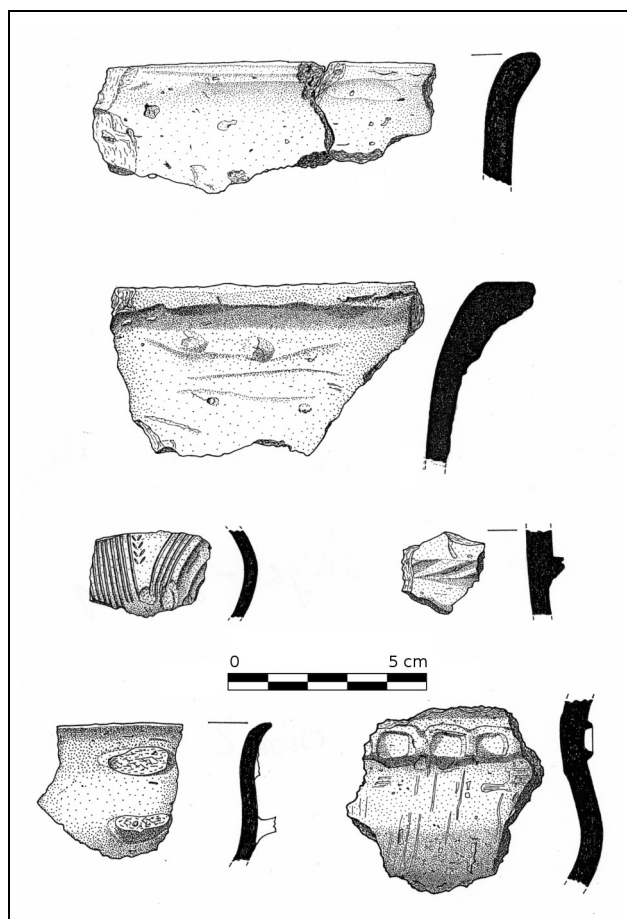
Svatopluk Bříza

Literatura

Bříza, S. 2008: Krnov (okr. Bruntál). Přehled výzkumů 49, 310–311.

Obr. 9: Krnov „Schellenburg“. Opevnění hradiště s nálezovými polohami (měřítko 1:5 000). *Abb. 9: Krnov „Schellenburg“. Befestigung der Höhensiedlung mit den Fundlagen (Maßstab 1:5 000).*

Obr. 10: Krnov „Schellenburg“. Keramika kultury lužických popelnicových polí (výběr). *Abb. 10: Krnov „Schellenburg“. Keramik der Lausitzer Urnenfelderkultur (Auswahl).*

Kouřil, P., Prix, D., Wihoda, M. 2000: *Hrady českého Slezska*. Brno–Opava.

Resumé

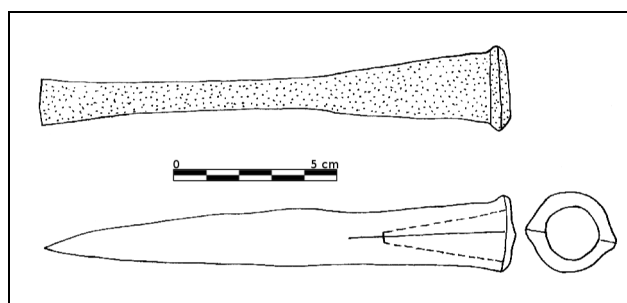
Krnov (Bez. Bruntál). Lausitzer Urnenfelderkultur. Höhensiedlung. Oberflächensammlungen.

KUČEROV (OKR. VYŠKOV)

Kučerov „Na Zahradách“. Pozdní doba bronzová. Ojedinělý nález – dlátko.

V červenci 2008 odevzdal do Muzea Vyškovska pan Josef Mariánek z Kučerova bronzové dlátko, které našel pomocí detektoru kovů na západním okraji Kučerova v polní trati „Na Zahradách“. Místo nálezů leží na západním svahu klesajícím do žlebu. Na ZM ČR 1:10 000, list 24-41-19, je najdeme v okolí bodu 018:259 mm od Z:J s.č.

Jde o klínovité dláto s tulejkou dlouhé 169 mm a vnitřním průměrem tulejky 19 mm (obr. 11). Nejblíže analoogie najdeme v depotu z Hulína. Podle klasifikace J. Říhovského (1992, 268–271, Taf. 75) ho můžeme zařadit do I. skupiny dlátok s tulejkou, typ 4, a datovat do pozdní doby bronzové.

Obr. 11: Kučerov (okr. Vyškov). Dlátko. *Abb. 11: Kučerov (Bez. Vyškov). Tüllenmeißel.*

Klára Rybářová

Literatura

Říhovský, J. 1992: *Die Äxte, Beile, Meißel und Hämmer in Mähren*. Prähistorische Bronzefunde IX, 17.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I*. Brno.

Resumé

Kučerov (Bez. Vyškov) „Na Zahradách“. Spätbronzezeit. Einzelfund – Tüllenmeißel.

LOŠTICE (OKR. ŠUMPERK)

Náměstí Míru. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během záchranného archeologického výzkumu v Lošticích na náměstí Míru byl prozkoumán zahloubený objekt 12, který měl oválný půdorys a hruškovitý řez. Zásyp tohoto objektu – tzv. zásobnice obsahoval keramické zlomky z období kultury lužických popelnicových polí.

Jakub Vrána

Resumé

Loštice (Bez. Šumperk). Platz Míru. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

LUDĚŘOV (OKR. OLOMOUC)

„Pod kříby“. Kultura lužických popelnicových polí. Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsíci říjnu 2008 proběhly zemní práce související s výstavbou rodinného domku p. Vysloužilové na parc. č. 691/34, k. ú. Luděřov (ZM ČR 1:10 000, list 24-22-16, v bodě o souřadnicích 455 mm od Z a 61 od J s. č.). Ve vyhloubených základových pasech byly zjištěny dva větší sídlištní objekty. Ty poskytly jen velmi sporadický keramický materiál, který lze velmi rámcově datovat do doby popelnicových polí. I toto drobné zjištění však dokládá existenci dosud neznámé archeologické lokality.

Pavel Fojtík

Resumé

Luděřov (Bez. Olomouc). „Pod kříby“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

MARTINICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„U hruštiček“. KLPP. Sídliště. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

V červenci a srpnu 2008 byl v souvislosti se stavbou rychlostní komunikace R 49 Hulín–Fryšták prozkoumána lokalita u obce Martinice v trati „U hruštiček“.

Lokalita se nachází na rovinném terénu, asi 300 m od západního okraje obce Martinice v nadmořské výšce 236–238 m a je identifikována na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25–31–09, těmito koordináty: 430 mm od západní sekční čary (Z s.č.) a 113 mm od jižní sekční čary (J s.č.), 435 mm od Z s.č. a 113 mm od J s.č., 425 mm od Z s.č. a 81 mm od J s.č., 431 mm od Z s.č. a 72 mm od J s.č., 396 mm od Z s.č. a 71 mm od J s.č., 415 mm od Z s.č. a 81 mm od J s.č..

Během měsíců července a srpna roku 2008 se zde prozkoumalo 6 žárových hrobů a 51 objektů. Většina zlomkového keramického materiálu je atypická, proto jen na základě několika kousků keramiky lze část objektů datovat rámcově do KLPP. Žárové pohřby byly uloženy v nádobě (H1, H2, H3, H5, H6) kromě hrobu H4, kde byl

popel uložen v jamce. Kvůli mělkému uložení nádob s pohřbem došlo při skrývce k jejich částečnému poškození.

Martin Paulus

Resumé

Martinice (Bez. Kroměříž). „U hruštiček“. Siedlung. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

MLADEČ (OKR. OLOMOUC)

„Plavatisko“. KLPP. Sídliště. Systematický výzkum.

Při geologické sondáži, zaměřené na řešení problematiky paleolitických nálezů v Mladečských jeskyních, byly zjištěny doklady pravěkého osídlení. Dvě navzájem křížící se sondy byly situovány v trati Plavatisko (JTSK: -562754.14 -1107270.99) v průměrné nadmořské výšce 270 m. V ramenech sond byly dokumentovány tři zahloubené objekty, které obsahovaly zvířecí kosti a keramiku. Rámcově spadají do období kultury lužických popelnicových polí.

Tomáš Zacha, Petr Neruda

Resumé

Ceramics and animal bones were documented in three pits situated on the hill of Plavatisko near Mladeč village (Olomouc district).

MODŘICE (OKR. BRNO-VEŇKOV)

„Rybníky“. Areál firmy Rova. Parc. č. 1690/55. ÚK, SMK, podolská fáze KSPP. Pohřebiště, sídliště. Záchranný výzkum.

V JZ části odkryté plochy, v bezprostřední blízkosti železnice ve směru Brno–Videň, byl zachycen okraj kostrovo-pohřebiště z období ÚK, ze kterého bylo prozkoumáno 13 hrobů. Část pohřebiště byla okrajově porušena rozsáhlým hliníkem z období podolské fáze KSPP, v jehož zásypu byly nalézány izolované i větší části kostí i keramických milodarů. Některé hroby zůstaly zachovány na dně mělčí SV části hliníku. V únětických hrobech, přestože byly převážně vyloupeny již v pravěku, byly nalezeny skrčené kostry s početnými milodary (bronzová čelenka, nákrčník, jehlice, dýky, spirálovité závitky, mušle atd.). Některé z větších hrobů byly zavaleny značným množstvím kamení (místní zelená břidlice), v jednom dokonce spočívaly dva rozměrné monolity (patrně stély).

Jeden žárový hrob H 3823, uložený v hliníku k. 2761, náležel patrně staršímu období KSPP nebo ještě období SMK, ve výše zmíněném hliníku k. 2662/2663 byly kromě rozrušených únětických hrobů odkryty také dva žárové hroby z období podolské fáze KSPP a drobný kovový depot bronzových kroužků svázaných bronzovou jehlicí.

Ke zbývajícím pohřebištím náležely z časového hlediska sídlištní objekty, které byly lokalizovány v SV až

JV okrajové části odkryté plochy. ÚK bylo možné přisoudit zásobní jámy vakovitého tvaru, které poskytly bohatý keramický a osteologický materiál starší či klasické fáze. SMK náležely s největší pravděpodobností půdorysy čtyř dvouřadých nadzemních sloupových staveb. V jedné z nich byla ve sloupové jámě nalezena kompletní amfora uložená dnem vzhůru. Toto zjištění významně podporuje hypotézu o podobném stáří analogického cca 40 m dlouhého půdorysu halové stavby, která byla objevena r. 2008 na sousední ploše firmy Terramet.

„Rybníky“. Areál firmy Terramet. Parc. č. 1690/52 a 1690/54. SMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Mladšímu úseku střední doby bronzové náležel rozsáhlý hliník k. 1785, dlouhý více než 40 m a široký 15–23 m, který byl zkoumán v deseti sektorech, jež zastihly dno v hloubce 1–2 m. V jeho výplni, zvláště však ve dně a na vzniklých profilech, byly lokalizovány výkopy, které naznačují způsob, kterým mohl tak rozsáhlý objekt vzniknout. Ze zásypu hliníku byla získána mimořádně početná kolekce keramiky a také několik bronzových předmětů (dýka, jehlice). Do stejného období bylo možné zahrnout také jámu k. 1775, do které byla vsazena rozměrná nádoba. Zmínit lze dále bohatší objekty k. 2560, 1784 a zejména zásobní jámu k. 2611, ze které pochází zlomek bronzového náramku.

Interpretačně značně problematičtěji se vyjímal systém dvou řad mohutných sloupových jam, které byly zachyceny v přímočarém uspořádání v délce téměř 40 m a v šíři cca 1,5 m. I když tato vyšší struktura vykazuje dosti značné podobnosti v orientaci s halštatskými hroby (SSV-JJZ), byly ze zásypů sloupových jam získány pouze zvířecí kosti a zlomky keramiky z období SMK.

Petr Kos, David Parma

Resumé

Modřice (Bez. Brno-venkov). Rybníky. Aunjetitzer Kultur, Die mitteldonauländischen Hügelgräberkultur, Podoler Phase der mitteldonauländischen Urnenfelderkultur. Gräberfeld, Siedlung. Rettungsgrabung.

Modřice (Bez. Brno-venkov), Rybníky. Mitteldonauländischen Hügelgräberkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

MOŘICE (OKR. PROSTĚJOV)

„Pololány u studánky“. Střední až mladší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během záchranného archeologického výzkumu souvisejícího s budováním východního obvodu obce Mořice (podrobnější charakteristika lokality – viz oddíl Doba římská a stěhování národů) byly zachyceny též doklady osídlení spadající na přelom střední a mladší doby bronzové. Jednalo se hned o tři sídlištní objekty s nečetným archeologickým materiálem tohoto období.

Pavel Fojtík

Resumé

Mořice (Bez. Prostějov). „Pololány u studánky“. Mitteldonauländische Hügelgräberkultur/Lausitzer Urnenfelder Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

NÁMĚŠŤ NA HANÉ (OKR. OLOMOUC)

„K Baběnci“. Kultura lužických popelnicových polí. Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsíci březnu až květnu 2008 byly v poloze K Baběnci na katastru Náměště na Hané prováděny rozvody nízkého napětí v místě plánované výstavby kolonie rodinných domů. Provedené výzkumy doplnily naše informace k pravěkému osídlení místa o nálezy kultury lužických popelnicových polí, konkrétně pak ze závěru její slezské fáze. Jeden z objektů (503) obsahoval značné množství železné strusky, ale jen několik drobných zlomků keramiky z písčitého materiálu. Ty ho dovolují datovat do raného středověku. Z dřívější jsou z okolí potoka Baběnce známy nálezy kultury s lineární keramikou, s vypíchanou keramikou, s moravskou malovanou keramikou a zvoncovitých pohárů (Janásek 1963–1964). Z výkopů na jednom z neohlášených RD v ulici K Baběnci vyzvedl T. Přidal několik střepů z pozdní doby římské.

Již dříve narazil v zahradě domu čp. 91 otec pana Josefa Kapounka, dnešního majitele usedlosti, při kopání základu k zídce na hrob kultury se šňůrovou keramikou. Dochovalo se několik lidských kostí, spodek hrnce a kamenný sekeromlat (Šmíd 2007).

Miroslav Šmíd

Literatura

Janásek, J. 1963–1964: Z pravěké minulosti Náměště na Hané. Sborník III. Karlu Tihelkovi, Brno, 197–202.

Šmíd, M. 2007: Náměšť na Hané (okr. Olomouc). Přehled výzkumů 48, 365–366.

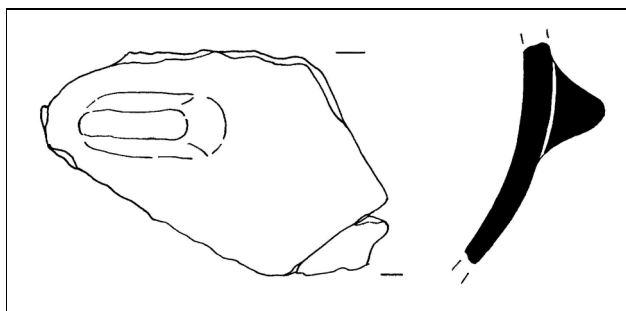
Resumé

Náměšť na Hané (Bez. Olomouc). „K Baběnci“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (K. Ú. KLÁŠTERNÍ HRADISKO, OKR. OLOMOUC)

Ulice U Hradiska, parc. č. 57/23. KPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum byl vyvolán terénními úpravami v souvislosti s výstavbou parkoviště situovaného západně od budovy č. p. 42 (viz Čížmář, Kohoutek 1998). Zkoumaná plocha o rozměrech 8 × 10 m je na ZM ČR 1:10 000, list 24-22-14, rok vydání 1998, mezi body 462:57, 463:57, 462:56 a 463:56. Vrstva ornice o mocnosti 0,35–0,40 m, která nasedala na podloží tvořené prachovou jílovitou hlínou, obsahovala zlomky keramiky da-

Obr. 12: Opava. Ulice U Jakařské brány. Keramický fragment KLPP z objektu s. j. 506. *Abb. 12: Opava. U Jakařské brány Strasse. Das keramische Fragment der Lausitzer Urnenfelderkultur aus dem Objekt s. j. 506.*

tovatelné obecně do období popelnicových polí (k výzkumu viz kapitola Středověk a novověk).

Ladislav Kaiser, Petr Večeřa

Literatura

Čížmář, Z., Kohoutek, J. 1998: Předběžná zpráva o výzkumu kláštera Hradisko u Olomouce v roce 1996. *Archaeologia historica* 23, 335–351.

Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc), U Hradiska Str. Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (K. Ú. TOPOLANY, OKR. OLOMOUC)

Ul. Bří Čapků. Doba bronzová. Hrob. Záchranný výzkum.

V trase výkopu ST VIII pro kanalizační potrubí v intravilánu obce Topolany byl zdokumentován výkop 1527 kruhového tvaru obsahující keramiku středodunajské mohylové kultury. Jedna ze tří keramických nádob obsahovala lidské kosti (cranium – infans), tudíž se jednalo o hrob.

Miroslava Plaštiaková

Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc). Topolany. Bronzezeit. Grab. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-MĚSTO, OKR. OPAVA)

Ulice U Jakařské brány, parcela č. 592/1. KLPP. Sídliště ?. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum (č. akce NPÚ Ostrava 14/08) viz kapitola Středověk a novověk, Opava, ulice U Jakařské brány, parcela č. 592/1. Zkoumané místo se nachází na mapě ZM ČR 1:10 000, číslo listu 15-32-19, identifikační koordinát 236:291.

V chodníku vedle silnice, v místě styku ulic U Jakařské brány a Na valech, byla vyhloubena zápichová jáma o rozměrech cca 1 × 2 m pro protlak optického kabelu pod vozovkou. Výkop nazvaný S4 zasahoval až do podloží a porušil archeologické situace. Pod středověkými nálezy byla zjištěna cca 0,4 m mocná hlinitá kulturní vrstva (s. j. 121), ležící na sprašovém podloží, ovzorkovaná třemi malými keramickými střepy patřící KLPP. V čelním profilu P6 byl zaznamenán mělký objekt (s. j. 506), zahloubený do vrstvy s. j. 121 a podloží. Z výplně výkopu se podařilo získat jeden keramický fragment zdobený plastickým výčnělkem patřící též KLPP (obr. 12) a menší hroudu mazanice.

Pavel Malík

Resumé

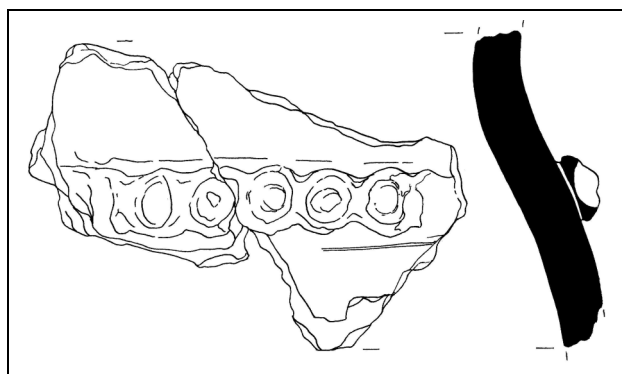
Opava (Kat. Opava-Město, Bez. Opava). U Jakařské brány Strasse. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-PŘEDMĚSTÍ, OKR. OPAVA)

Náměstí Sv. Hedviky, parcela č. 72/2,72/1, 77/15. KLPP. Sídliště (?). Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum (č. akce NPÚ Ostrava 13/08) viz Opava, Náměstí Sv. Hedviky, parcela č. 72/2. Zkoumané místo se nachází na mapě ZM ČR 1:10 000, listu číslo 15-32-19, identifikační koordináty 177:325, 175:318, 186:320, 181:315, v prostoru mezi nimi.

Ve výkopu pro kanalizační šachtu uprostřed vozovky o rozměrech 2 × 1 m, nazvaném sonda S2 byl zachycen okraj pravěkého objektu vyhloubeného do sprašového podloží. Jeho zjištěná hloubka činila 1 m a horizont jeho svrchní výplně se nacházel 0,8 m pod stávajícím povrchem, v cca 267,2 m n. m. Byly rozeznány tři jeho výplně, které obsahovaly okolo stovky fragmentů keramiky. Některé z nich byly zdobeny plastickou lištou s důlky a jiné se záseky na hraně výdutě. Uvnitř při bázi svrchní výplně

Obr. 13: Opava. Náměstí Sv. Hedviky. Keramické fragmenty KLPP z objektu. *Abb. 13: Opava. St. Hedvika Platz. Die keramische Fragmente der Lausitzer Urnenfelderkultur aus dem Objekt.*

se nacházel velký valoun. Dále bylo při zaškrabávání povrchu sektoru A a C nalezeno množství malých zlomků pravěké keramiky, z nichž mnohé lze zařadit do KLPP (obr. 13).

Pavel Malík

Resumé

Opava (Kat. Opava-předměstí, Bez. Opava). St. Hedvika Platz. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung ?. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KATEŘINKY, MALÉ HOŠTICE, OKR. OPAVA)

„Na hoštických lukách“. Starší doba bronzová, KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V době únor–září 2008 probíhal v místě záchranný archeologický výzkum vyvolaný stavebními pracemi spojenými s realizací komunikace–spojky S1. Výzkum zachytil rozsáhlé polykulturní sídliště, jehož součástí byla také jedna zahloubená jáma, kterou lze na podkladě keramického materiálu přiřadit do mladšího úseku starší doby bronzové (mladá únětická–stará věteřovská) a 26 zahloubených jam, které je možno na podkladě keramického materiálu datovat do průběhu lužické kultury, a to její platěnické fáze.

Jiří Juchelka

Resumé

Opava (Kat. Kateřinky/Malé Hoštice, Bez. Opava). „Na hoštických lukách“. Ältere Bronzezeit. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KYLEŠOVICE, OKR. OPAVA)

„Na stanech“. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2008 pokračoval výzkum na polykulturní sídlištní lokalitě v bývalé polní trati „Na stanech“ (srv. PV za rok 2007). Zkoumány byly jednotlivé parcely, respektive jejich části zasažené výstavbou jednotlivých RD. Celkem zde bylo během této etapy prozkoumáno 32 ploch pro RD a větší souvislá plocha u železniční trati určená pro výstavbu 4 řadových RD. V rámci uvedených ploch bylo prozkoumáno značné množství objektů, které na základě nálezového fondu můžeme chronologicky zařadit do období popelnicových polí doby bronzové. Vedle množství klasických zahloubených objektů různých velikostí zde byla na parcele č. 2724/6 objevena i část příkopu zatím blíže neznámého účelu (14). Ten byl poměrně hluboký, orientovaný ve směru S–J, a na jižní straně pokračoval za hranici zkoumané plochy. Stěny příkopu byly ve svrchní části šikmé až strmě šikmé, v části spodní pak kolmé. Dno bylo v podélné ose zvlněné, v příčné pak mělo mísovitý charakter. Objekt byl prozkoumán čtyřmi sondami (A až D), které byly odděleny cca 50 cm širokými

Obr. 14: Opava-Kylešovice: Pohled na zkoumanou část příkopu (obj. 520) od jihu. Ukončení příkopu se nachází v těsném kontaktu s obj. 519. Stav během výzkumu. Foto P. Stabrava. *Fig. 14:* Opava-Kylešovice: Excavated part of a ditch (feature Nr. 520) viewed from the south. The end of the ditch is situated in the direct contact with the feature Nr. 519.

kontrolními bloky. Celková zachycená délka příkopu činila 695 cm. Ústí příkopu bylo nejužší na jižní straně, kde činilo 70–75 cm, nejširší naopak v části severní, kde dosahovalo až 145 cm. Bereme-li však v potaz průměrnou šířku spodní části příkopu, činila tato 50–60 cm. Hloubka příkopu (v podloží) narůstala severním směrem z 95 cm na 125 cm. Severní ukončení příkopu bylo oblé a strmou šíjí odděleno od těsně sousedícího oválného objektu. V zásypu příkopu byly silně zastoupeny kusy mazanice (některé s konstrukčními otisky – převážně prutů) a spálené dřevo ve formě roztroušených uhlíků. Vedle toho zde bylo nalezeno 103 inv. jednotek keramiky, opracované kameny, jeden fragment mlecího kamene s vrtaným otvorem a jedna sílexová mikročepelka.

Obsažnější zpráva bude podána po dokončení zpracování veškerého nalezeného materiálu.

Pavel Stabrava, Peter Kováčik

Resumé

Opava (Kat. Kylešovice, Bez. Opava). „Na stanech“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PAVLOV (OKR. BŘECLAV)

Slunný vrch. Starší doba bronzová. Záchranný výzkum.

V roce 2008 pokračovala výstavba kanalizace obcí Pavlov a Milovice (viz PV 49, kap. Paleolit a mezolit), nyní zaměřená do intravilánu obce Pavlov. Výkop protínal navážky různé mocnosti (především v okruhu návsi), místy však také intaktní sprašový pokryv dosahující až několika metrových mocností (spodní část obce) a terciérní jíly v jeho podloží.

V září 2009 byl při jihovýchodním okraji obce v poloze Slunný vrch vyhlouben liniový výkop pro položení kabelu firmy E-on (0,5 × 1,2 m) v délce cca 300 m a jednotlivé výkopy pro osazení 13 stožárů. Výkop probíhal ve spraši o mocnosti kolem 1 m, v jejímž podloží místy vystoupila poloha vápencových sutí a terciérních jílu. V bodě 35 mm:184 mm od Z:J s.č. (ZM ČR 1:10 000, list 34-21-21) byl do spraše zahluoben objekt o průměru cca 3 m a hloubce cca 1 m. Obsahoval úlomky keramiky starší doby bronzové (určení S. Stuchlíka), úlomek mazanice, valounový otloukač a zvířecí kost. Osídlení na jihovýchodním okraji obce uvádí a mapuje již J. Říhovský (1965, lokalita 11), řadí je však až do mladší až pozdní doby bronzové.

Jiří Svoboda, Martin Novák

Literatura

Říhovský, J. 1965: Průzkum sídelní oblasti lidu středodunajských popelnicových polí v Pavlovských vrších. *Přehled výzkumů* 1964, 39–40.

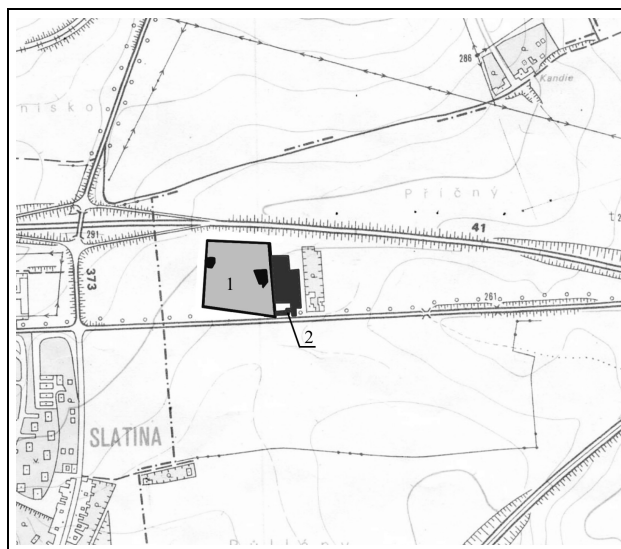
Resumé

Engineering earthworks inside and around the village of Pavlov (Břeclav district) were supervised archaeologically over the 2008 year. In September, a feature containing Early Bronze Age pottery fragments and additional archaeological materials was localized at the SE margin of the village.

PODOLÍ (OKR. BRNO-VEVKOV)

„Příčný“. ÚK. Sídliště. Pohřby na sídlišti. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum v roce 2008 byl vyvolán stavbou „Omniplast – adm. a sklad. sídlo firmy, Brno-Slatina, na k. ú. Podolí“ a proběhl v průběhu ledna až května. Lokalita byla porušena již v roce 2006 při výstavbě haly Novinvest, kdy bylo prozkoumáno a dokumentováno 5 sídlištních objektů, z nichž 3 bylo možné zařadit do rámce únětické kultury (Parma 2007). Zkoumaná plocha z roku 2006 přiléhá ke stavbě Omniplast bezprostředně ze Z strany (obr. 15), zkoumané plochy ovšem přímo navázány nebyly. Část staveniště v roce 2006 prakticky nebyla skryta. Lokalita se nachází v západním výběžku katastrálního území obce Podolí v trati „Příčný“,

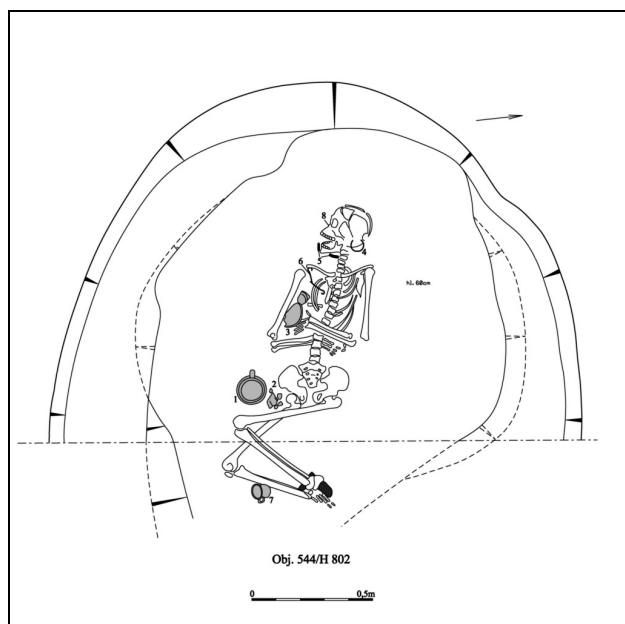

Obr. 15: Podolí (okr. Brno-venkov). Celkový plán lokality v ZM 1:10 000: 1 – výzkum 2006, 2 – výzkum 2008. *Abb. 15:* Podolí (Bez. Brno-venkov). Gesamtplan der Ausgrabungen (Unterlage – Karte 1:10 000): 1 – Grabung 2006, 2 – Grabung 2008.

přibližně 1,6 km vzdušnou čarou od vlastního intravilánu, v prostoru mezi dálničním přívaděčem k D1 Brno–Vyškov a silnicí II. třídy Brno–Vyškov. Při odkryvech v roce 2006 bylo pod přibližně 0,6–1,0 m mocnou vrstvou tmavé ornice zachyceno sprašové podloží, což se opakovalo i v severní části východněji situované plochy z roku 2008. Jižním směrem však mocnost tmavých souvrství překrývajících spraš prudce narůstala až do 2,4 m. Prakticky od počátku bylo možné ve stěnách stavební jámy na jednotlivých profilech dokumentovat přibližnou původní úroveň povrchu sídliště ze starší doby bronzové v podobě kulturní vrstvy k 0103 nasedající na půdní typ k 101. Mocnost souvrství 103 a 101 přitom jižním směrem narůstala jen minimálně a rozhodující část tmavého souvrství zde byla tvořena hlínami k 100 a 391, ukládanými již po zániku sídliště ze starší doby bronzové. Pravděpodobně jde v tomto případě o akumulaci ornice splachované na mírném svahu, již ovšem nelze spolehlivě datovat. Toto překrytí sídliště je zároveň důvodem, proč jej dosud nebylo možné identifikovat ani při opakovaných povrchových prospekcích.

Celkový rozsah zkoumané plochy představuje 0,65 ha, dokumentováno bylo 154 zahluobených objektů. Zjištěnou lokalitu je možné považovat za monokulturní. Pokud se podařilo z objektů získat datovatelné soubory nálezů, jednalo se bez výjimky o typické nálezy únětické kultury starší doby bronzové. Za charakteristický je možné považovat i bližší nálezový obraz – zcela převažují zahluobené objekty typu zásobní jámy s kruhovým půdorysem a vakovitým profilem. Výjimku tvoří pouze několik rozptýlených sloupových jam (které ovšem neumožňují žádné úvahy nad podobou nadzemní zástavby) a menší hliník obj. 650 na JV okraji plochy.

Z obecných poznatků o soudobých sídlištích se nijak nevymykají ani nálezy 4 situací interpretovaných jako lidské pohřby. V případě hrobu 800 jde o charakteristické deponování skeletu dítěte bez jakýchkoliv doprovodných

Obr. 16: Podolí (okr. Brno-venkov). Hrob 802. *Abb. 16: Podolí (Bez. Brno-venkov). Grab 802.*

nálezů do částečně zaplněné zásobní jámy; skelet novorozence 801 byl uložen jen ve velmi mělké jámě a porušen při skrývce, existenci případných milodarů proto nelze zcela jistě vyloučit. Odlišná je situace v případě hrobu 802 (obr. 16) – pohřeb ženy byl uložen opět do částečně zaplněné zásobní jámy obj. 544, ta byla ovšem před jeho uložením upravena do obdélného tvaru. Uložení hrobu v rituální skrčené poloze s orientací Z–V, stejně jako přítomnost osobního šperku (záušnice, náhrdelník z trubiček, jehlice) a milodarů v podobě dvou nádobek, plně odpovídají zvyklostem známým ze soudobých pohřebních areálů. Zcela specifická je pak situace označená 803–804; do obdélné hrobové jámy orientované ve směru ZJZ–VSV bylo uloženo větší množství spálených lidských kostí, stejně jako části nespáleného lidského skeletu. Ze zbývajících nálezů stojí za pozornost ještě kompletní skelet většího zvířete (nejpravděpodobněji koně), uložený do částečně zaplněné zásobní jámy 641.

David Parma

Literatura

Parma, D. 2007: Podolí (k. ú. Podolí u Brna, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 48, 383.

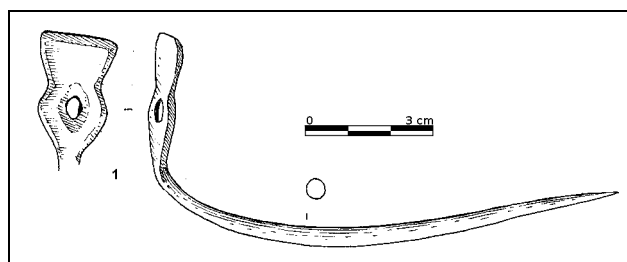
Resumé

Podolí (Bez. Brno-venkov). Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Siedlungbestattungen. Rettungsgrabung.

POLEŠOVICE (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Nivy“. Mladší a pozdní doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na známé polykulturní lokalitě (viz kapitola Doba železná) byla v Polešovické pískovně rovněž prozkoumána

Obr. 17: Polkovice. Bez bližší lokalizace. Jehla dvojdielné spony s veslovitou hlavicí. *Abb. 17: Polkovice (Bez. Přerov). Nadel der zweiteiligen Fibel.*

také část sídliště z doby bronzové. Několik prozkoumaných objektů obsahovalo podle předběžného posouzení keramický materiál charakteristický pro kulturu popelnicových polí. Většinou se jednalo o běžné zásobní jámy s více či méně kruhovým půdorysem a zahloubenými stěnami, případně i o početné kúlové jamky. Za zmínku dále stojí nález zbytku menšího depotu patrně čtyř nádob přikrytých větší mísou, který byl bohužel do pískového podloží zahlouben jen částečně a většina nádob tak byla silně porušena při skrývce ornice, pravděpodobně však již dříve při hluboké orbě. Jde už o druhý podobný nález keramického skladu, který byl na lokalitě učiněn.

Marek Lečbych

Resumé

Polešovice (Uherské Hradiště district). „Nivy“. A part of the settlement from the late Bronze Age was excavated during a rescue archaeological excavation on this site.

POLKOVICE (OKR. PŘEROV)

Bez bližšího určení tratě, patrně z polohy „Trávníky“ nebo „Široký“. Mladší a pozdní doba bronzová. Sídliště (?). Povrchový sběr.

V letech 2006 a 2007 byla na katastru obce Polkovice pomocí detektoru kovu nalezena bronzová jehla dvojdielné spony, kterou mohl autor zprávy prostudovat a zdokumentovat. Nález se nyní nachází v soukromé sbírce.

1. Jehla dvojdielné spony s veslovitou hlavicí (obr. 17: 1). Délka: 7,5 cm Tento typ jehly provází většinu typů štítových spon datovaných převážně do stupně HA s přesahem do stupně HB. Objevuje se již v depotu II z Blučiny. Další analogie pocházejí z kontextů přelomu stupňů BD/HA1. Doloženy jsou dále v depotu I z Drslavic i z Přestavlk. Nejmladší exempláře byly nalezeny v depotech Štrambersk 4 nebo v eponymním depotu Křenůvky. Oblast rozšíření se u jednotlivých typů liší, ale zahrnuje jižní části lužického areálu a Podunají. Ve směru východ-západ sahá od Porýní po východní okraj Karpatské kotliny (Říhovský 1993, 31n; Salaš 1993; Salaš 2005).

„Trávníky“ Mladší a pozdní doba bronzová. Sídliště. Povrchový sběr.

V letech 2006 a 2007 byly na katastru obce Polkovicе jižně od potoka Valová pomocí detektoru kovu zajištěny pomocí detektoru kovu bronzové předměty, které mohl autor zprávy prostudovat a zdokumentovat. Nálezy se nyní nacházejí v soukromé sbírce.

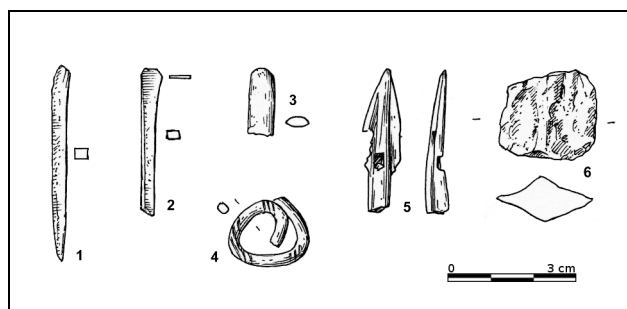
1. Zlomek bronzového tyčinkovitěho předmětu, jehož jedna strana je zостřená a druhá dlátkovitě zakončená (obr. 18: 1). Délka 4,6 cm.
2. Fragment bronzového dlátka (obr. 18: 2). Délka 3,6 cm.
3. Fragment dlátka s oblým ostřím (obr. 18: 3). Délka 1,6 cm. Skupina tyčinkových dlátek naznačuje přítomnost výrobních, snad metalurgických aktivit na lokalitě. Pro dataci jsou nevhodná, protože se v bronzovém provedení vyskytují již od starší doby bronzové a sporadicky i vedle železných dlátek po celou ranou dobu dějinnou. S ohledem na vrchol výskytu v mladší a pozdní době bronzové i výskyt dalších předmětů z doby popelnicových polí na lokalitě lze předpokládat i jejich dataci do tohoto období.
4. Bronzový kroužek s přesekávanými rovnoběžnými rýžkami (obr. 18: 4). Rozměry 1,9 × 1,7 cm.
5. Bronzová šipka se čtvercovou perforací tulejky (obr. 18: 5). Délka 3,5 cm. Hroty šípů nejsou obecně vhodné pro datování. Rámcově lze uvažovat o příslušnosti k době popelnicových polí.
6. Fragment listu kopí (obr. 18: 6). Rozměry 2,2 × 2,3 cm. V průřezu je patrné výrazné středové žebro. Postranní žebírka jsou vlivem koroze téměř nezatelná. Zlomek lze zařadit rámcově do doby popelnicových polí, a to nejspíše do mladší doby bronzové.

Celý soubor z lokality „Trávníky“ je chronologicky poměrně nevýrazný. Četností výskytu jednotlivých exemplářů je souboru nejbližší mladší doba bronzová.

„Široký“, parcela č. 249. Mladší doba bronzová. Sídliště. Povrchový sběr.

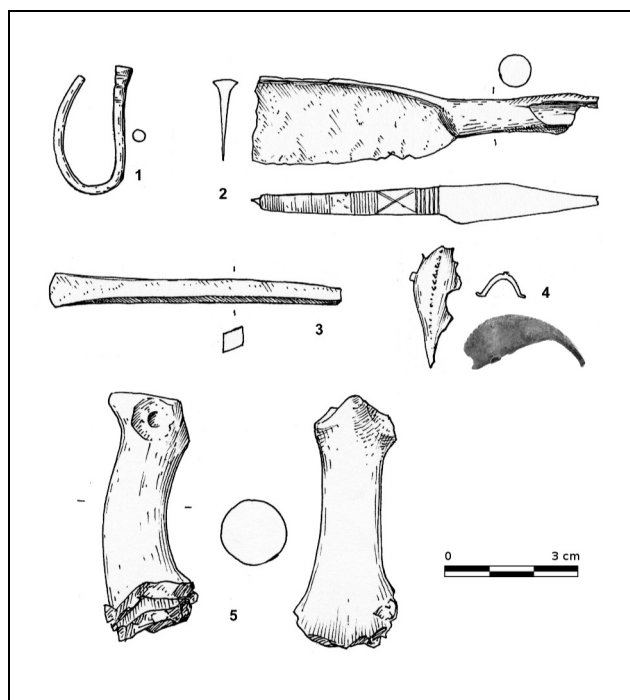
V letech 2006 až 2007 byly na katastru obce Polkovicе, v poloze ohraničené ze severu potokem Valová a z východu železniční dráhou zajištěny pomocí detektoru kovu a povrchovou prospekci bronzové a keramické artefakty, které mohl autor zprávy prostudovat a zdokumentovat. Nálezy se nyní nacházejí v soukromé sbírce.

1. Fragment bronzové jehlice s kyjovitou hlavicí (obr. 19: 1). Délka 3 cm Nejstarší doklady těchto jehlic pocházejí ještě z kontextů končící střední doby bronzové. Vrchol výskytu náleží již stupňům Mostkovice a Velatice. Tento typ jehlic je doložen v souborech společně s meči typu Riegsee. Na Moravě se tyto jehlice dožívají stupně Klentnice I, ve východních Čechách se objevují i v nejstarších slezských souborech. Oblast rozšíření zahrnuje zejména Moravu, a to jak lužickou, tak i velatickou část, a dále celou východní polovinu území Rakouska (Říhovský 1993, 151).

Obr. 18: Polkovicе. "Trávníky". 1–3 tyčinkovitě a dlátkovitě předměty; 4 bronzový kroužek; 5 bronzová šipka se čtvercovou perforací tulejky; 6 fragment listu kopí. Abb. 18: Polkovicе (Bez. Přerov). „Trávníky“. 1–3 stäbchenartige und meißelförmige Gegenstände; 4 Bronzering; 5 Bronzepeilspitze mit Quadratloch; 6 Bruchstück der Lanzenspitze.

2. Fragment nože s trnovou rukojetí (obr. 19: 2). Délka 7,9 cm, délka čepele 4,5 cm, šířka čepele 2 cm. Nález patří do skupiny nožů tzv. nákolního typu. Hřbet nože je zdoben rytými poli. Konkrétněji se blíží nožům typu Lešany navazujícím na starší typ Jevičko. Tyto předlohy se na Moravě vyskytují v rozmezí od stupně Peschiera po počátek stupně Velatice I, tedy zejména ve stupních BD a HA1. Typ Lešany spolu s dalším úzce spřízněným typem časově plynule navazuje. Obdobně i v Polsku jsou tyto nože kladeny na počátek IV. periody s možným přesahem do předchozího období. Typ Lešany lze tedy poměrně spolehlivě klást do stupně HA2 (Gedl 1984, 48; Říhovský 1972, 46).
3. Bronzové dlátko čtvercového průřezu (obr. 19: 3). Délka 6,7 cm.
4. Zlomek lučičku lod'kovité spony s podélným žebírkem (obr. 19: 4). Délka 2,7 cm Exemplář náleží k nejstarším formám lod'kovitých spon. Tato varianta, zachovala-li se celá, vyznačuje se spíše kratší nožkou bez profilovaného zakončení a krátkým jednostranným vinutím. Pro časové zařazení jsou zvláště důležité analogické kusy z pohřebiště v Marefech a z jeskyně Býčí skála. Tyto archaické formy se objevují již ve stupni HC. Býčí skála s datací do mladší fáze středního stupně a pohřebiště v Marefách zařazené do starší fáze pozdně halštatského stupně vývoje horákovské kultury vymezují výskyt těchto spon především do stupně HD1, a to spíše jeho starší fáze. Ještě v téže stupni se objevují mladší varianty lod'kovitých spon s dlouhou nožkou s profilovaným zakončením a delším oboustranným vinutím (Říhovský 1993, 88n).
5. Zlomek keramické zoomorfní plastiky nebo zlomku zoomorfní nádoby (obr. 19: 5). Povrch je hladký, šedé barvy. V materiálu je nepatrná příměs písku. Délka 5,5 cm. Zoomorfní plastiky i nádoby se vyskytují v bohaté škále tvarů po celý keramický pravěk. Materiálově i výskytem spolu s lépe datovatelnými nálezy odpovídá nejspíše mladší době

Obr. 19: Polkovice. „Široký“. 1 fragment bronzové jehlice s kyjovitou hlavicí; 2 fragment nože s trnovou rukojetí tzv. nákolního typu; 3 bronzové dlátko; 4 zlomek lučku loďkovité spony; 5 zlomek keramické zoomorfní plastiky. Abb. 19: Polkovice (Bez. Přerov). „Široký“. 1 Bruchstück der Keulenkopfnadel; 2 Bruchstück des Grifdormmessers; 3 Bronzemeißel; 4 Bruchstück des Fibelbügels; 5 Bruchstück der Vogelplastik.

bronzové, kdy jsou takové nálezy obzvláště početné (např. Salaš 1993, tab. 194n).

Soubor z polohy „Široký“ vykazuje mnohem více chronologických znaků, které ho řadí poměrně spolehlivě do dvou chronologických fází, a to do závěru mladší doby bronzové a do mladší doby halštatské. Současný vývoj s lokalitou v poloze „Trávníky“ je možný, ale nelze ho spolehlivě potvrdit.

Dokumentace materiálu byla podpořena B. Komoróczyem (Archeologický ústav AV ČR Brno) v rámci grantového projektu GA ČR 1054. Kresba artefaktů: L. Dvořáková.

Miroslav Novák

Literatura

- Gedl, M. 1984: *Die Messer in Polen*. PBF VII, 4.
 Říhovský, J. 1972: *Die Messer in Mähren und dem Ostalpengebiet*. PBF VII, 1.
 Říhovský, J. 1993: *Die Fiebeln in Mähren*. PBF XIV, 9.
 Salaš, M. 1993: Kultura středodunajských popelnicových polí. In: V. Podborský (ed.): *Pravěké dějiny Moravy*. Vlastivěda moravská 3. Brno.
 Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku*. Brno.

Resumé

I. Ohne Fundort, vielleicht aus der Lage „Trávníky“ oder „Široký“. Jung- oder Spätbronzezeit. Siedlung (?). Oberflächensammlung.

II. „Trávníky“, Jung- oder Spätbronzezeit. Siedlung. Oberflächensammlung.

III. „Široký“, Parzelle N. 249. Jungbronzezeit und Hallstattzeit. Siedlung. Oberflächensammlung.

PRAVČICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Pravčické nivky“ (Pravčice 1). KLPP. Sídliště, pohřebiště. Záchranný předstihový výzkum.

V roce 2008 došlo k rozšíření plochy výzkumu západním směrem, kde byla skryta plocha přibližně 80 × 20 m. Skrývka odhalila 16 arch. objektů z neolitu a doby bronzové a šest žárových hrobů. Hroby náleží lužické fázi KLPP a byly silně poškozeny skrývkou nadloží. Obsahovaly keramické nádoby (1–5 ks) a drobné bronzové šperky (spirálky náhrdelníku, prsten). V jednom případě byl zaznamenán milodar – ptačí kosti v amfoře. Jsou součástí rozsáhlejší skupiny (viz Hulín–Pravčice 1). Mezi hroby byly pravidelné vzdálenosti 10–15 m, je tedy možné, že se původně nacházely pod mohylami. Mezi objekty vynikaly dva paralelní žlábků (zabíhaly mimo zkoumanou plochu).

„U obrázku“ (Hulín–Pravčice 1). Věteřovská skupina, SMK, KLPP. Kulturní vrstva, sídliště, pohřebiště, pohřeb v jámě. Záchranný předstihový výzkum.

Lokalita na rozhraní katastrů Hulína a Pravčic se rozkládá na ploše terénní terasy (199 m n. m., severní část výzkumu) a klesá jihovýchodním směrem k hranici nivy říčky Rusavy (195 m n. m., střední a jižní část výzkumu). Na mapě ZM ČR 1:10 000, kladový list 25–31–08, je lokalita identifikována těmito koordináty (Z. s. č.:J. s. č.): 97:354, 100:357, 132:291, 137:291 mm. Nejblíže vodoteč Kostecký potok teče paralelně s protáhlou plochou budoucí dálnice a v jižní části ji křížuje, nedaleko protéká také říčka Rusava (200 m jižně).

Již v předchozích dvou sezonách (2006–2007) bylo odkryto 466 objektů a 120 čtverců (4 × 4 m). Výzkum, který v roce 2008 probíhal od února do prosince, se soustředil na střední a jižní část lokality. Umožnil zachránit dalších 844 objektů, tři kostrové a tři žárové hroby. Dále se podařilo prozkoumat kulturní vrstvu ve 110 čtvercích (4 × 4 m) a celkem 305 m třemi sondami (š. 1,5m). V roce 2008 se výzkum soustředil na dokončení střední a jižní části plochy výzkumu na trase komunikace R55. Nově byla v souvislosti s rušením původní silnice Hulín–Pravčice a budováním nového mostu skryta podlouhlá plocha cca 350 × 30–50 m, kolmá na původně zkoumanou trasu R55. Tato plocha na západě navazuje ze severu na výzkum Pravčice 1 („Pravčické nivky“) a východním směrem překračuje Kostecký potok a dosahuje takřka intravilánu Pravčic. Zachyceno bylo osídlení z neolitu, eneolitu, doby bronzové, železné a římské (viz příslušné kapitoly).

Výzkum v roce 2008 navázal na předchozí dvě sezony, kdy bylo odkryto rozsáhlé věteřovské sídliště (Paulus 2007; 2008; Tajer 2008). Také v tomto roce byl zkoumán velký počet objektů této kulturní skupiny. Stopy věteřovského osídlení se vyskytují na převážné většině

plochy záchranného výzkumu a koncentrují se zejména na okraj terénní terasy a jeho svah, ale setkáváme se s nimi i při úpatí tohoto svahu a na levém břehu Kosteleckého potoka, kde výskyt pokračuje směrem k Pravčicím. Převažují zásobní jámy trapézovitého řezu, bohaté na nálezy (keramika, mazanice, KPI, ŠI, kosti). Množství nálezů věteřovského původu obsahovala také kulturní vrstva. Byl zaznamenán další (již druhý) depot keramických nádob (7 ks) (Daňhel 2009). V mělkém objektu 853 bylo v S–J řadě při V straně objektu rozmístěno dny vzhůru 5 nádob (3 hrnce, soudkovitý hrnek, hrncovitá mísa). V jednom z hrnců se našla také miska. Uprostřed objektu stál ještě další hrnec dnem vzhůru. Některé další jámy s bohatým keramickým inventářem (č. 512, 580 nebo 1155) mohou být podobného charakteru, ale ne tak jednoznačné (fragmentárnost materiálu). Keramický materiál nese znaky všech tří vývojových fází věteřovské skupiny s největším zastoupením fáze klasické.

Početná je skupina nově odkrytých pohřbů v sedmi sídlištních jámách na různých místech sídliště, které bylo v roce 2008 zkoumáno. V rozměrné zásobní jámě 837 a mělkém objektu 974 to byly samotné lebky. V zásobních jámách 571 a 991 obsahovala výplň části skeletu. Na dně mělkého objektu 560 ležela na zádech se skrčenýma nohama kostra s 5 bronzovými záušnicemi a dvěma jehlicemi s kulovitou hlavicí. Zásobní jáma 856 obsahovala pohřeb ženy a novorozence. Žena byla vhozena do částečně zasypané jámy, nohy byly výrazně výše a pravá paže volně podél od těla. Ležela na břiše a pod sebou držela v náručí levou rukou skelet dítěte.

V dalším vývoji lze předběžně potvrdit SMK zastoupenou keramikou z kulturní vrstvy. Následující doba popelnicových polí zanechala pozůstatky sídlišť opět v jihovýchodní, níže položené části výzkumu.

Již v předchozích výzkumných sezonách byly při severozápadním konci výzkumu vyzdvíženy popelnicové hroby (14 ×). V loňském roce přibýly v rámci výzkumu Hulín–Pravčice 1 další tři hroby (ve vzdálenosti cca 300 m jižně od výše uvedených). Nacházely se na hranici výzkumů Hulín–Pravčice 1 a Pravčice 1 v trati „Pravčické nivky“, kde bylo prozkoumáno dalších šest hrobů (viz dále). Tvoří tak pohřebiště lužické fáze KLPP. Ve dvou případech byly hroby velmi porušeny skrývkou a zůstaly z nich pouze dno hrncovité zásobnice (?), zbytek další nádoby a spálené lidské kosti (H24) a ve druhém případě (H26) hrdlo zásobnice a zbytek mísy, kterou byla překryta. Hrob H26 doplňovalo menší množství spálených lidských kostí a střepy větší nádoby. Třetím hrobem byl bohatý hrob H25, který ve velké zásobnici obsahoval vlastní pohřeb s 12 nádobami (mísy, šálky, amfory) a množství bronzových spirálek z náhrdelníku, prsteny, dva náramky, zlomek jehlice a zvířecí kost. Urna byla překryta mísou a obložena dalšími šesti nádobami.

Spolu s věteřovskými objekty tvoří většinu odkrytých objektů kultura KLPP. Byly doloženy sídlištní aktivity všech fází lužických popelnicových polí, ale nejvýrazněji se projevuje slezské osídlení. Zde je charakteristické promísení výplně množstvím mazanice a uhlíků (pozůstatky požárů?). Mezi běžnými nálezy keramiky, mazanice, kostí apod. vyniká množství tkalcovských závaží, model picího rohu, zoomorfní chrástítko, kadlub, přívěsek z moř-

ské mušle nebo bronzové ozdoby (korálky, jehly, závěšky, jehlice). V objektu 1033 ležela při stěně kostra dítěte, která je pravděpodobně slezského stáří.

Miroslav Daňhel

Literatura

- Daňhel, M. 2009:** Dva věteřovské keramické depoty z Pravčic. In: M. Bém, J. Peška (eds.): *Ročenka 2008*, Olomouc.
- Paulus, M. 2007:** Pravčice (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 48, 384.
- Paulus, M. 2008:** Hulín–Pravčice 1 (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 49, 321.
- Tajer, A. 2008:** Nález koňské postranice v objektu věteřovské skupiny na lokalitě Hulín–Pravčice 1. In: M. Bém, J. Peška (eds.): *Ročenka 2007*, Olomouc, 98–105.

Resumé

Pravčice (Bez. Kroměříž). „Pravčické nivky“ (Pravčice 1). Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung.

Pravčice (Bez. Kroměříž). „U obrázku“ (Hulín–Pravčice 1). Věteřov-Gruppe, Mitteldonauländische Hügelgräberkultur, Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung, Kulturschicht, Gräberfeld, Siedlungsbegräbnisse.

PROSIMĚŘICE (OKR. ZNOJMO)

Rozmezí poloh „Za mlýnem, Mühle Ruiner, Prosiměřice I, Rybníky“. Mladší–pozdní doba bronzová. Sídliště. Povrchový sběr.

V roce 2006 byla na katastru obce Prosiměřice získána povrchovou prospekci bronzová šipka. Tu mohl autor zprávy prostudovat a zdokumentovat. Nyní se předmět nalezený soukromou osobou nachází v soukromé sbírce.

1. Bronzová šipka s oválnou perforací tulejky. List je trojúhelníkovitého tvaru s patrným žebrem. Délka 3,3 cm, šířka 1,3 cm (obr. 20: 1). Hroty šípů nejsou obecně vhodné pro datování. Rámcově lze uvažovat o příslušnosti k době popelnicových polí.

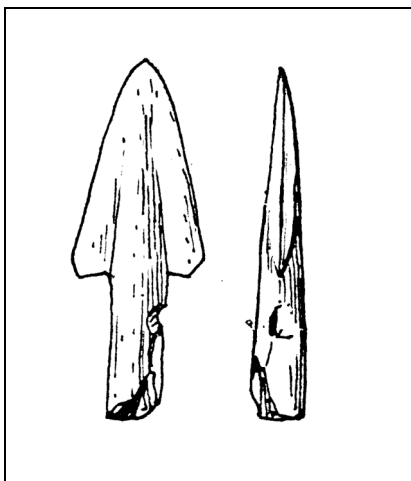
Dokumentace materiálu byla podpořena B. Komoróczyem (Archeologický ústav AV ČR Brno) v rámci grantového projektu GA ČR 1054. Kresba artefaktů: L. Dvořáková.

Miroslav Novák

Resumé

Prosiměřice (Znojmo district). „Za mlýnem“. Late Bronze Age. Settlement. Surface survey.

ROUSÍN OV (OKR. VYŠKOV)

Obr. 20: Prosiměřice. Za mlýnem. Bronzová šipka. *Abb. 20: Prosiměřice. Za Mlýnem. Pfeilspitze.*

Sušilovo nám. 55/33 (?). Pozdní doba bronzová. Ojedinelý nález.

V roce 2006 přinesl kronikář města Rousínova do Muzea Vyškovska k určení bronzovou sekerku s laloky (obr. 21), kterou město získalo jako pozůstalost po panu Koutném z Rousínova. Bližší nálezové okolnosti nejsou známy. V zahradě domu pana Koutného (Rousínov–Sušilovo nám. 55/33) byla dříve těžena hlína na výrobu keramiky, je možné, že sekerka pochází právě odtud.

Jde o sekerku s tylovými laloky a plynulým průběhem boků. Tyl je zakulacený s výřezem a samotné laloky končí dole obloučkem. Sekerka je dlouhá 140 mm, maximální šířka břitu je 48 mm a šířka tylu 32 mm. Její analogie najdeme např. v depotu z Kuřimi. Můžeme ji zařadit do XIII. skupiny J. Říhovského (1992, 170–172, Taf. 36), který ji datuje nejpozději na začátek mladších popelnicových polí.

Klára Rybářová

Literatura

Říhovský, J. 1992: *Die Äxte, Beile, Meißel und Hämmer in Mahren.* Prähistorische Bronzefunde IX, 17.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I.* Brno.

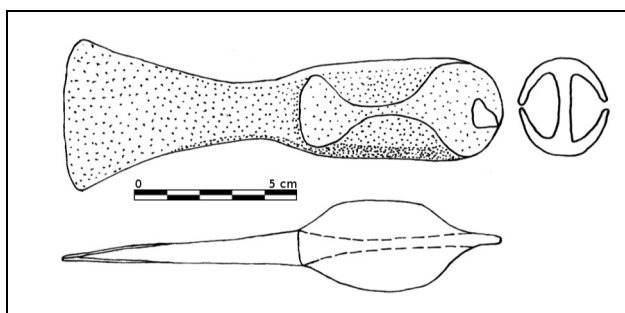
Resumé

Rousínov–Sušilovo nám. 55/33 (Bez. Vyškov)(?). Spätbronzezeit. Einzelfund - Lappenbeil.

ŘÍKOVICE (OKR. PŘEROV)

Říkovice 1. „Nivky“. Doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během výstavby dálnice D1-0135, úsek Kroměříž západ–Říkovice, bylo na její trase vyznačeno několik lokalit k předběžným archeologickým výzkumům. Mezi tyto lokality se řadí i lokalita označená jako Říkovice 1.

Obr. 21: Rousínov (okr. Vyškov). Sekerka s laloky. *Abb. 21: Rousínov (Bez. Vyškov). Lappenbeil.*

Plocha výzkumu se nacházela na severovýchod od obce na mírné terase zvedající se východním směrem nad inundací říčky Moštěnky, její nadmořská výška je 218,0 až 220,0 m.

Původně kvůli předběžnému výzkumu byla odkryta plocha o délce cca 800 m, archeologické nálezy však byly objeveny jen v její severní části nad přírodní (?) sezonní vodotečí, na ploše o délce cca 150 m a šířce 60 m.

Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25–13–22, těmito koordináty: 485 mm od západní sekční čary (ZSČ) a 180 mm od jižní sekční čary (JSČ), 476 mm od ZSČ a 205 mm od JSČ, 463 mm od ZSČ a 235 mm od JSČ, 457 mm od ZSČ a 247 mm od JSČ, 450 mm od ZSČ a 261 mm od JSČ, 445 mm od ZSČ a 258 mm od JSČ, 452 mm od ZSČ a 247 mm od JSČ, 459 mm od ZSČ a 234 mm od JSČ, 472 mm od ZSČ a 204 mm od JSČ.

Na ploše byly objeveny čtyři menší archeologické objekty pravidelných kruhových či oválných půdorysů o délce 1 až 2 m a maximální hloubce 0,25 m.

Z objektů pochází nevelký soubor nálezů, mezi které patří atypická keramika, zvířecí kosti a kamenné nástroje. Na základě způsobu úpravy keramiky a keramického těsta lze ji rámcově zařadit do doby bronzové.

Mezi nálezy se objevila také kamenná palice se žlábkem, nástroj spojovaný s těžbou a zpracováním rud.

Arkadiusz Tajer

Resumé

Říkovice (Bez. Přerov). „Nivky“. Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

ŠLAPANICE (OKR. BRNO-VEŇKOV)

Ul. Brněnská. ÚK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu záchranného archeologického výzkumu na stavbě bytových domů v trati „Brněnská pole“ bylo při ústí příjezdové komunikace na ulici Brněnskou (na ZM ČR 1:10 000, list 24-43-01, 381 mm od Z s.č., 60 mm od J s.č.) nalezeno pět sídlištních objektů únětické kultury. Především obilní jáma K 500 obsahovala množství zlomků keramiky včetně rekonstruovatelných tvarů

Obr. 22: Šumperk. Výzkum vrstvy ve čtvercové síti. *Abb. 22: Šumperk. Die Ausgrabungsfläche.*

zásobnic, početnou kolekci kostěných nástrojů, retušovaných štípaných nástrojů a kulovitých kamenných drtelid.

Martin Geisler

Resumé

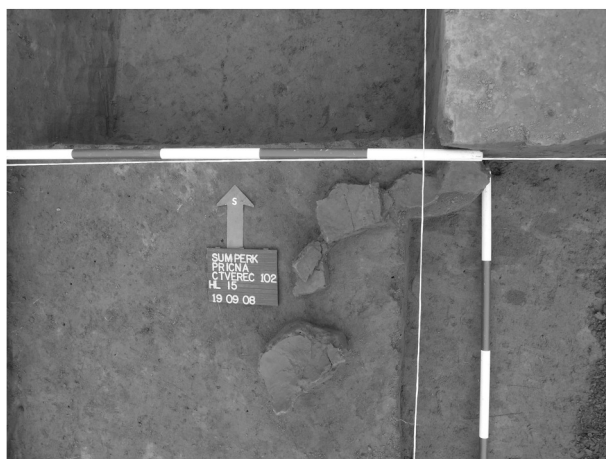
Šlapanice (Bez. Brno-město). Brněnská Strasse. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

ŠUMPERK (OKR. ŠUMPERK)

Ulice Příčná. KLPP. Sídliště? Záchranný výzkum.

Běžný archeologický dohled stavby sběrného dvora v průmyslové zóně jihovýchodní části města se překvapivě změnil v záchranný výzkum poté, co byla po provedení plošné svrchní skrývky identifikována existence archeologické vrstvy. Lokalita se nachází na východním konci ul. Příčné, parc. č. 1645/1, poloha je prostorově zachycena na ZM 1:10 000, list 14-41-15, a v souřadnicích od Z s. č. (mm) a J s. č. (mm) vymezena body 459:177, 465:178, 465:174 a 459:174.

Archeologická situace byla zajímavá – na téměř celé ploše stavby se pod svrchní recentní vrstvou nacházela uloženina tmavě hnědé hlinité zeminy, ve které se rozptýleně nacházely jak zlomky keramiky pravěké, tak keramiky novověké. Objekt nebyl zjištěn žádný. Vrstva se nejlépe uchovala ve střední části plochy, zde jsme tedy přistoupili k jejímu výzkumu ve čtvercové síti 1 × 1 m (obr. 22). Archeologická vrstva postupně přecházela ve světle hnědou pískovou homogenní vrstvu bez nálezů, pod ní se již nacházely mocné štěrkopísky naplavené z blízké řeky Desné (vzdálena cca 130 m východně). Málo početné keramické fragmenty byly menších rozměrů, původně jsme se proto domnívali, že sem mohly být odněkud naplavené. Avšak v sousedících čtvercích 102 a 103 se později našly kumulace větších kusů keramiky, které byly slepitelné – pocházely z jedné nádoby (obr. 23). Zřejmě se tedy skutečně jedná o primární prostor sídlištní (?) lokality s existencí kulturní vrstvy či mělkých objektů, později velmi narušené zemědělskými aktivitami (orbou

Obr. 23: Šumperk. Kumulace keramiky ve čtvercích 102 a 103. *Abb. 23: Šumperk. Das Scherbenlager in den Sektoren 102 u. 103.*

patrně došlo k promísení pravěkých a novověkých artefaktů). Dále bylo nalezeno několik kusů štípané industrie a mazanice; u zvířecích kostí a uhlíků nelze determinovat jejich příslušnost k pravěké komponentě. I přes nasazení detektoru kovů nebyl zjištěn žádný bronzový předmět.

Na základě výzdoby a tvarové typologie lze keramiku zařadit do lužické kultury, její slezské fáze (pozdní doba bronzová). Četné analogie shledáváme na soudobém sídlišti v Šumperku-Temenici, vzdáleném cca 2,3 km severozápadně (Goš, Nekvasil 1976). Záchranným výzkumem byla po již známém sídlišti v Šumperku-Temenici identifikována teprve druhá lokalita lužické kultury v šumperské kotlině, s konečnou platností tedy můžeme počítat se souvislým osídlením v období popelnicových polí v této části podhůří Jeseníků.

Jakub Halama, Martin Baják

Literatura

Goš, V., Nekvasil, J. 1976: Sídliště lužické kultury v Šumperku-Temenici. *Památky archeologické* 67, 359–392.

Resumé

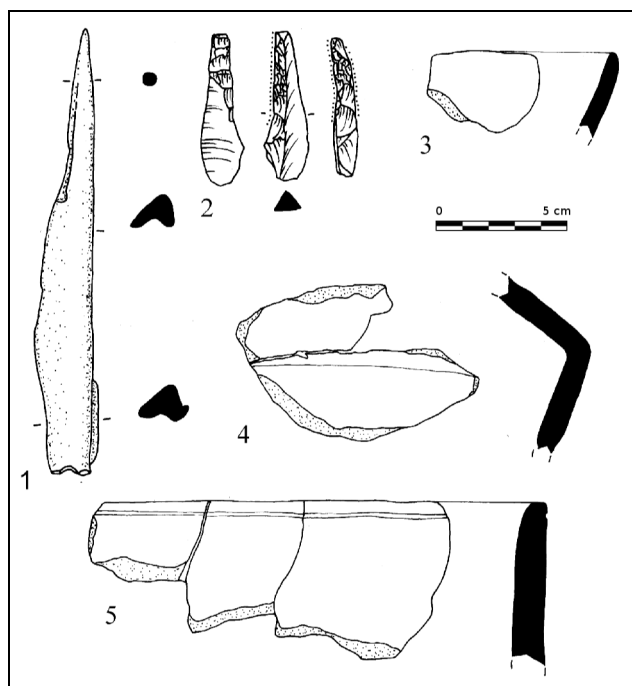
Šumperk (Bez. Šumperk). Příčná Str., Parz. Nr. 1645/1. Spätbronzezeit – Lausitzer Kultur. Siedlung? Rettungsgrabung. VM Šumperk, Inv. Nr. AS 11782–12264

TROUBSKO (OKR. BRNO-VENKOV)

„Za kostelem“. Mladší nebo pozdní doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Trať „Za kostelem“ se nachází východně od obce po obou stranách silnice spojující Troubsko s Ostropovicemi. Nadmořská výška se pohybuje okolo 260 m.

V roce 2001 zde při stavbě komunikace a sítí pro rodinné domky navázal na předchozí výzkumy z mladšího pravěku (únětická kultura) a protohistorie (latén) M. Geisler (2001). Při dohledu nad skrýváním ornice zjistil celkem tři sídlištní jámy a na dvou místech lineární příkop.

Obr. 24: Troubsko. 1: kostěný nástroj, 2: nástroj, rohovec KL II, 3–5: keramika. *Abb. 24:* Troubsko. 1: bone tool, 2: tool, Krumlovský les-type chert, 3–5: pottery.

Dvě jámy datoval autor výzkumu rámcově do lengyelské kultury, u ostatních objektů nebylo možné dataci stanovit. Následně byly objekty ověřovány a jeden (obj. 3) byl prokopán celý. Archeologický materiál byl zpracován v rámci studia lengyelského osídlení ve Střelické kotlině (Trampota 2008). Při povrchovém sběru v okolí již dostavěných rodinných domků se nepodařilo najít žádný archeologický materiál.

Keramika, která byla získána ze dvou objektů (002-7ks a 003-51ks), má velmi malou vypovídací hodnotu. Jedná se především o nezdobené výdutě, několik fragmentů okrajů a den nádob. Jeden fragment – vzhledem k charakteru výpalu, profilu výdutě a keramické hmotě – patří rámcově do mladšího pravěku (obr. 24: 4). Mezi torzy okrajů se vyskytl zaoblený a rovný okraj. Druhý jmenovaný má pod sebou rytý žlábek (obr. 24: 5), který tvoří jediný výzdobný prvek v souboru, dataci do lengyelské kultury však odporuje. Rovněž abraze a drolivost keramiky je znatelně vyšší než u keramiky z ostatních lengyelských sídlišť ve Střelické kotlině. Celkově charakter keramického souboru odpovídá mladší nebo pozdní době bronzové (za informaci děkuji K. Šabatové).

Artefakt ŠI byl nalezen pouze jeden (obr. 24: 2), a to nedefinovaný nástroj trojúhelníkového průřezu vyrobený z rohovce typu KL II se silným leskem po celé jedné ploše. Ani tento typ nástroje se v lengyelské kultuře nevyskytuje.

Co se týká osteologického materiálu, tak pochází z objektů 2, 3 a z příkopu. U jednotlivých kostí byl určen zvířecí druh. Pokud to stav zachování dovozoval, byly naměřeny jednotlivé osteometrické míry podle metodiky Duerst-Bern (1926) a Von den Driesch (1976).

Zde nalezené druhy domácích zvířat: tur domácí (*Bos primigenius* f. *domestica*), prase domácí (*Sus scrofa* f. *domestica*).

Divoce žijící zvířata: kůň divoký (*Equus caballus*), prase divoké (*Sus scrofa*), jelen lesní (*Cervus elaphus*), pásovka keřová (*Cepaea hortensis*).

Dále byly nalezeny 39 neidentifikovatelných zlomků a dvě spálené kosti.

Podle počtu určených kostí je nejhojnějším domácím zvířetem tur domácí a prase domácí je v menšině. Z divoce žijících druhů je nejvíce pozůstatků z jelena a v menšině je prase divoké a kůň divoký (tarpan lesní). Všechny druhy jsou zastoupeny jedním jedincem. Z tura jsou zachované kosti končetin a především autopodia. Z prasete domácího se zachoval pouze bederní obratel. Z prasete divokého je zachován pouze distální konec pažní kosti. Z jelena jsou zachované fragmenty parohů a z divokého koně jenom distální polovina záprstní kosti. Všechna zvířata uhynula v pohlavní dospělosti.

Vzhledem k velké fragmentárnosti osteologického materiálu a druhovému složení kostí lze konstatovat, že se jedná o kuchyňský odpad a nepotřebný materiál, v jednom případě jde o nástroj (obr. 24: 1). Přítomnost tarpana lesního ukazuje na blízkost zapojeného lesa. Možnost výskytu divokého koně v mladší době bronzové naznačuje i J. Říhovský (1982, 31) v Lovčičkách. Pásovka keřová je zřejmě recentní intruze.

Na základě analýzy keramického materiálu a studia sídelní strategie lengyelské kultury (Trampota 2008, kpt. 7), lze konstatovat, že archeologický materiál ani charakter sídelní polohy neodpovídá mladoneolitickému osídlení, nýbrž se zde projevuje osídlení z mladší nebo pozdní doby bronzové.

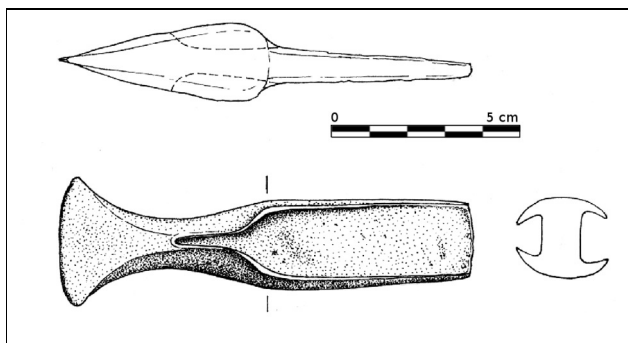
František Trampota, Miriam Nývltová Fišáková

Literatura

- Duerst-Bern, J. U. 1926:** *Vergleichende Untersuchungs-Methoden am Skelett bei Säugetieren*. Handbuch der biologischen Arbeitsmethoden. Methoden der vergleichenden morphologischen Forschung Abt. 7, 2, 325–353, Berlin–Wien.
- Geisler, M. 2002:** Troubsko (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 43, 174.
- Říhovský, J. 1982:** Hospodářský a společenský život veltické osady v Lovčičkách. *Památky archeologické* 73, 5–56.
- Trampota, F. 2008:** Lengyelské osídlení Střelické kotliny na Brněnsku. Rkp. diplomové práce. Uloženo: Knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Brno.
- Von den Driesch, A. 1976:** *A Guide to the Measurement of Animal Bones from Archaeological Sites*. Peabody Museum Bulletin 1, 137.

Resumé

Troubsko (Brno-venkov district), „Za kostelem“. Late or terminal Bronze Age settlement. Rescue archaeological excavation. Pottery with low chronological value, one chipped stone tool made from Krumlovský les-type chert, one bone tool, osteological analysis.

Obr. 25: Třemešná (okr. Bruntál). Bronzová sekerka. Kresba H. Juřenová. *Abb. 25: Třemešná (Bez. Bruntál). Bronzebeil. Zeichnung H. Juřenová.*

TŘEBĚTICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Koleno“. Starší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci stavby rychlostní komunikace R 4901 Hulín–Fryšták byla předstihově prozkoumána lokalita v katastru Třebětice, v trati „Koleno“. Lokalita se nachází na levé straně cesty z Holešova-Všetul do Zahnašovic cca 1 km od jižní hranice Holešova.

Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25–31–09, těmito koordináty: 95 mm od západní sekční čary (ZSČ) a 181 mm od jižní sekční čary (JSČ), 106 mm od ZSČ a 179 mm od JSČ, 116 mm od ZSČ a 178 mm od JSČ, 117 mm od ZSČ a 183 mm od JSČ, 106 mm od ZSČ a 184 mm od JSČ, 96 mm od ZSČ a 186 mm od JSČ.

Okolí lokality tvoří plochý terén s nadmořskou výškou 212,0 až 213,0 m. Nejbližší vodotečí je potok Mojena protékající ve vzdálenosti cca 0,3 km jižně od plochy výzkumu.

Na skryté ploše byl odkryt jen jeden archeologický sídlištní objekt, z něhož pochází menší počet zvířecích kostí a atypický keramický materiál, který je možno pravděpodobně datovat do starší doby bronzové k nitranské kultuře.

Kromě zmíněného objektu byl na lokalitě prozkoumán také jeden žlábek a jeden menší objekt z období novověku (2. pol. 20 století).

Arkadiusz Tajer

Resumé

Třebětice (Bez. Kroměříž). „Koleno“. Ältere Bronzezeit (Nitra Kultur?). Siedlung. Rettungsgrabung.

TŘEMEŠNÁ (OKR. BRUNTÁL)

Extravilán. KLPP. Ojedinělý nález.

V prosinci 2008 byla v lesním porostu na katastru obce Třemešná nalezena panem René Herodkem bronzová sekerka (obr. 25). Dotyčný nálezce se zachoval příkladně a uvedený nález předal pracovníkům opavského oddělení Archeologického ústavu AV ČR Brno. Souřadnice místa nálezu jsou známy, na tomto místě je však z pochopitelných důvodů neuvádíme.

Artefakt byl nalezen ve velmi zachovalém stavu. Jedná se o typ sekerky s málo výraznými postranními lištami a lalokovitým schůdkem. Týl sekerky je rovný, ostří vějířovitě obloukové. Uvedený nález tak rozhojňuje seznam bronzových předmětů publikovaný nedávno J. Juchelkou. Metrické údaje předmětu jsou následující: celková délka 112 mm, šířka týlu 21 mm, ostří 35 mm, délka týlní části s lištami 55 mm, tloušťka v týlu 4 mm, max. tloušťka v prostoru schůdku 21 mm.

Celkový habitus artefaktu, zejména s přihlédnutím k poloze a tvaru schůdku, jej chronologicky zařazuje do období starší fáze kultury popelnicových polí čili do období klasické lužické kultury. Podle třídění Řihovského (1992) bychom předmětnou sekerku mohli začlenit do jeho IX. skupiny sekerek se schůdkem. Setkává se zde s dalšími třemi známými artefakty z území české části Horního Slezska, z Opavy-Vávrovic (2 ks) (Šikulová 1972) a z Mladecka (okr. Opava) (Juchelka 2006). Proti nim je však o něco menší a lalokovitý schůdek má posunut poněkud blíže k ostří. Zda nález indikuje dosud neznámou sídlištní strukturu či zda se jedná o klasickou cestovní ztrátu, bude postupně ověřováno.

Pavel Stabrava

Literatura

Juchelka, J. 2006: Souhrn lokalit s nálezy bronzových předmětů kultury lidu lužických popelnicových polí v českém Slezsku a na severovýchodní Moravě. *Časopis Slezského zemského muzea, serie B* 55, 193–204.

Řihovský, J. 1992: *Die Äxte, Beile, Meissel und Hämmer in Mähren*. Prähistorische Bronzefunde IX, 17, Stuttgart.

Šikulová, V. 1972: Dvě bronzové sekerky z Vávrovic (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1971, 50–51.

Resumé

Třemešná (Bez. Bruntál). Lausitzer Urnenfelderkultur. Bronzebeil. Einzelfund.

VELATICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Velatický široký“. SMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při výstavbě nové splaškové kanalizace byl dokumentován porušený objekt s materiálem mladšího stupně středodunajské mohylové kultury. Ojedinělé objekty shodného stáří zde byly zjištěny již při výzkumu vedeném P. Kosem v roce 2006.

David Parma

Resumé

Velatice (Bez. Brno-venkov). Hügelgräberkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 26: Velké Hoštice. „Za humny“. Detail pohřbu v sídlištní jámě (obj. 526) KLPP. *Abb. 26: Velké Hoštice. „Za humny“. Detail des Begräbnis in der Siedlungsgrube (Obj. 526) Lausitzer Urnenfelderkultur (schlesische Phase).*

VELKÉ HOŠTICE (OKR. OPAVA)

„Za humny“. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 30.5. až 11.7. 2008 proběhl ve Velkých Hošticích v trati „Za humny“ záchranný archeologický výzkum při stavbě rodinného domu (viz kap. Neolit). Během výzkumu bylo prozkoumáno a zdokumentováno 10 objektů, z nichž sedm lze jednoznačně a tři s jistou mírou pravděpodobnosti datovat do pozdní doby bronzové, do kultury lužických popelnicových polí – slezské fáze. Jedná se o běžné sídlištní jámy a jedno soujámí (526). Z objektů pochází běžný sídlištní materiál KLPP, jako je keramika, mazanice, zvířecí kosti nebo pazourkové úštěpy. V soujámí 526, při jeho západním okraji, byla objevena torza dvou lidských skeletů (obr. 26).

Jindřich Hlas

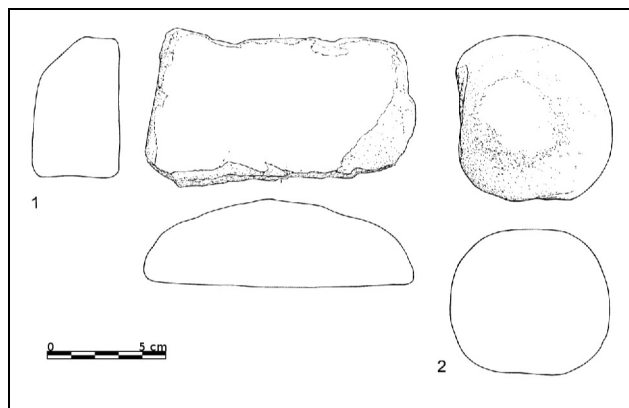
Resumé

Velké Hoštice (Bez. Opava). „Za humny“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

VELKÉ PAVLOVICE (OKR. BŘECLAV)

Hrůdky. Pravěk - starší doba bronzová (?). Ojedinelý nález.

Již v minulosti nalezl O. Jeřábek, učitel ve Velkých Pavlovicích, v trati „Hrůdky“ dva kamenné nástroje (obr. 27). Předměty byly po řadu let uloženy na obecním úřadu ve Velkých Pavlovicích, ale v poslední době je O. Jeřábek vyzvedl a předal autorovi těchto řádků. Na nalezišti nasbíral O. Jeřábek již v roce 1982 menší kolekci kamenné industrie (Jeřábek, Stuchlík 1984), která obsahovala i několik artefaktů z neolitu. V roce 1985 provedl Archeologický ústav na nalezišti záchranný výzkum (Stuchlík 1987), při němž byl prozkoumán jeden porušený hrob únětické kultury, jedna jáma kultury s moravskou malovanou keramikou a jedna slovanská, zatímco zbývající patřily únětické kultuře. Předané kamenné nástroje jsou zastoupeny jedním drtičem (max. průměr 7,3 cm) a kamenným brouskem (délka 11,6 cm). Oba kusy mají dlou-

Obr. 27: Velké Pavlovice. „Hrůdky“. Kamenná industrie. *Abb. 27: Velké Pavlovice. „Hrůdky“. Steinindustrie.*

hou dobu výskytu a nelze je spolehlivě datovat. Oba nástroje můžeme datovat rámcově do pravěku. Většina objektů prozkoumaných v trati „Hrůdky“ patří do starší doby bronzové a stejné zařazení lze snad vztáhnout i na oba kamenné nástroje.

Stanislav Stuchlík

Literatura

Jeřábek, O., Stuchlík, S. 1984: Kamenná industrie z Velkých Pavlovic (okr. Břeclav), *Přehled výzkumů* 1982, 17–18.

Stuchlík, S. 1987: Záchranná akce ve Velkých Pavlovicích (okr. Břeclav), *Přehled výzkumů* 1985, 68–69.

Resumé

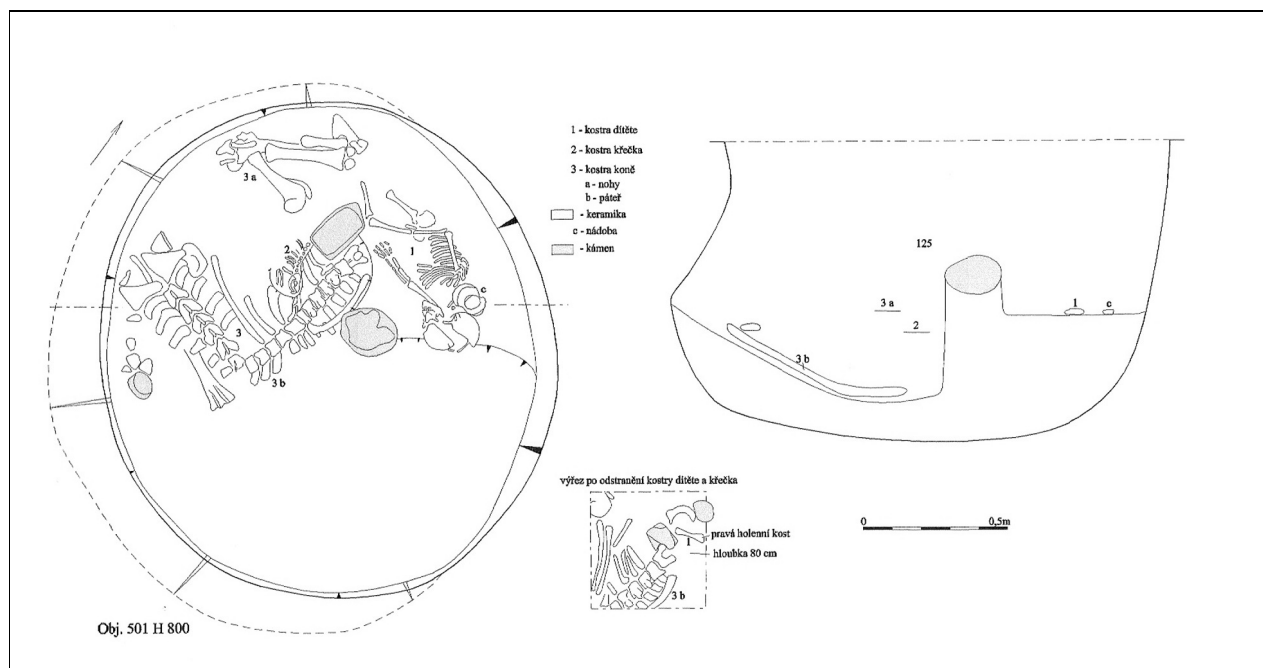
Velké Pavlovice (Bez. Břeclav). „Hrůdky“. Vorgeschichte – ältere Bronzezeit. Einzelfund.

VYŠKOV (OKR. VYŠKOV)

Nouzka. Doba bronzová. Sídliště, hrob, ojedinelý nález. Záchranný výzkum. Uložení: Muzeum Vyškova.

Lokalita se nachází u jižního kraje Vyškova, v místní části Nouzka. Zkoumaná plocha ležela 150 m od levého břehu Lulečského potoka, který v těchto místech teče souběžně s Rostěnickým potokem. V roce 2007 byla plocha o výměře 10 ha připravena pro výstavbu průmyslové zóny Nouzka II. V roce 2008 zde byl nejprve budován areál firmy ROMPA Vyškov. Na jižním svahu v nadmořské výšce 258–260 m na ploše o rozloze 2 ha bylo během skrývky ornice odkryto 30 archeologických objektů, z nichž velká část neobsahovala žádný archeologický materiál umožňující datování.

Výzkum na polykulturní lokalitě (na ZM list 24-41-15, 1:10 000 vymezené body: A: 410 mm od Z s.č., 42 mm od J s.č.; B: 419 mm od Z s.č., 50 mm od J s.č.; C: 418 mm od Z s.č., 33 mm od J s.č.; D: 428 mm od Z s.č., 41 mm od J s.č.) odkryl 2 obdélníkové objekty s nadzemní kůlovou konstrukcí, které bylo možné alespoň rámcově zařadit do pravěku. Do pravěku lze zařadit i hrob muže staršího

Obr. 28: Vyškov-Nouzka II. Objekt 501 – dětský pohřeb ve velatické zásobní jámě. *Abb. 28:* Vyškov-Nouzka II. Objekt 501 – Kinderbegräbnis in der Vorratsgrube der Velatitzer Kultur.

50 let, uloženého v obdélníkové hrobové jámě ve skrčené poloze na pravém boku. Hrob neobsahoval žádné milodary.

Nouzka. Mladší doba bronzová. sídliště, hrob. Ojedinelý nálezy. Uložení: Muzeum Vyškovska.

Během výstavby dalšího výrobního závodu (RAMI) v průmyslové zóně Nouzka II. bylo odkryto 13 sídlištních objektů patřících do různých fází pravěku (na mapě ZM ČR 1:10 000, list 24-41-15, je lokalita vymezena body: A: 452 mm od Z s.č., 82 mm od J s.č.; B: 457 mm od Z s.č., 86 mm od J s.č.; C: 468 mm od Z s.č., 71 mm od J s.č.; D: 463 mm od Z s.č., 67 mm od J s.č.). Zkoumaná plocha se nachází na mírném jihozápadním svahu u jiho-východního okraje Vyškova na levém břehu Lulečského a Rostěnického potoka v nadmořské výšce 248–252 m. Během výzkumu bylo na ploše těsně sousedící s plochou výzkumu z roku 2007 odkryto 11 sídlištních objektů patřících mladší době bronzové – kultuře velatické. Součástí osady byly stavební jámy, různé zásobní a odpadní jámy. V jedné z vakovitých zásobních jam byl odkryt dětský pohřeb (obr. 28), dle antropologického posudku Mgr. J. Kaly se jednalo o dítě ve věku 3 až 4 roky, poznamenané zřetelnou růstovou retardací. Za hlavou dítěte byla uložena nádoba a vedle dětské kostry kompletní kostra velkého zvířete (snad koně).

Blanka Mikulková

Resumé

Vyškov (Bez. Vyškov). „Nouzka“. Bronzezeit. Siedlung, Grab. Rettungsgrabung.

Vyškov (Bez. Vyškov). „Nouzka“. Jüngere Bronzezeit. Siedlung, Grab. Rettungsgrabung.

ZAHNAŠOVICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Zahnašovice 1, „Muřiny“. Doba bronzová (KLPP?). Sídliště. Záchranný výzkum.

Během výstavby rychlostní silnice R4901 Hulín–Fryšták bylo prozkoumáno předběžnými výzkumy několik předem vyznačených lokalit, mezi nimi byla také lokalita vyznačená na východní straně obce jako Zahnašovice 1.

Lokalita leží v rovinaté krajině nad říčkou Mojenou v nadmořské výšce 220 až 226 m. Celková odkrytá plocha s orientací SZ–JV měřila na délku kolem 800 m; archeologické situace byly však objeveny na její SZ straně.

Po skrytí plochy se objevily blíže SZ a JV konci široké meandrující žlaby, pozůstatky původního koryta řeky Mojena a jejího přítoku nebo sezonních inundací.

Přes původní tok Mojeny bylo provedeno několik sond, ve kterých byly odkryty drobné keramické zlomky z období od pravěku až po novověk.

Na skryté ploše bylo zjištěno 21 objektů. Většina z nich se koncentrovala na východ od původního toku – v SZ části lokality. Byly to dost mělké objekty nevelkých rozměrů – do 1 m průměrné délky. Mezi nimi se objevily i objekty větší o hloubce přes 1 m, v nichž se již objevovala spodní voda.

V objektech byl nalezen nevelký soubor zvířecích kostí, mazanice a keramických zlomků. U keramiky se z větší části jednalo o atypické zlomky z menších nádob. Jen z jednoho objektu pochází několik fragmentů hrubostěnné keramiky z torza nádoby a dva okrajové střepy, které lze s velkou opatrností přiřadit slezskoplatěnické fázi kultury lužických popelnicových polí.

V centrální části lokality se u jednoho z meandrů našlo několik malých objektů, které s největší pravděpodobností můžeme považovat za zbytek nadzemní konstrukce, např.

mostku. Vzhledem k absenci nálezů nelze provést datování, pravděpodobně se jedná o novověkou záležitost.

Arkadiusz Tajer

Resumé

Zahnašovice (Bez. Kroměříž). „Muřiny“. Bronzezeit (Lausitzer Urnenfelderkultur?). Siedlung. Rettungsgrabung.

ZLÍN (K. Ú. LOUKY, OKR. ZLÍN)

Jižní část katastru. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2008 byly při stavbě místní komunikace podél levého břehu Dřevnice, západně od komplexu supermarketů Obi a Terno v těsné blízkosti katastrální hranice s Malenovicemi, zachyceny ve spodní části mírné terénní vlny zlomky keramiky z období kultury lužických popelnicových polí.

Na katastru obce Louky, odkud je osídlení KLPP (zejména halštatského stupně) doloženo z několika poloh, jde o nově objevené sídliště situované v těsné blízkosti inundačního pásu podél levého břehu Dřevnice.

Jana Langová

Resumé

Zlín (Kat. Louky, Bez. Zlín). Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.